Է. ՏԱՐԻ 1930 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 16 ՄԱՐԳԱՅ 4382 — Հ. Տ. 22 ՅՈՒՆԻՍ 1890 — Ն. Տ. 4 ՅՈՒԼԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ. 18 ԶԻԼԳԱՏԷ 1307 — ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՎ ԻՍԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՎԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ Հայոց Տարեկան գահեկան արժէք	160
» » Կիսամեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Դուռաւոյ » Տարեկան » »	200
» » Կիսամեայ » »	100
Օտար երկիրներն տարեկան ֆրանկ	56
» » կիսամեայ »	28

Դուռը ղրկուած լրագրաց մասնաւոր ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ չարուիք

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 22 ՅՈՒՆԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՍ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆ

Ազգային թերթի մը մէջ զարմանօք կը կարդանք հետեւեալ տողերը.

«Խմբագրութեանս հասած ստոյգ տեղեկութեանց նայելով՝ ծանրակշիռ բանակցութիւն մը սկսած է Սսոյ Վեհ. Կաթողիկոսի և Ամեն. Ս. Պատրիարքի մէջ։ Ինչպէս այս քննակցութեան շրջանակին ներսը — անտարակոյս Ազգ. Պատրիարքարանի անհաշտ դիրքն առ Սսոյ Աթոռն և ասոր էութեան և չէութեան խնդիրը։ Բացատրենք համառօտ։

«Մի քանի տարի առաջ՝ կերպ մը համաձայնութիւն գոյացած էր մէկ կողմէ Արարատեան և Պատրիարքական աթոռներուն և միւս կողմէ Սսոյ Աթոռին մէջ։ Կիլիկիա սկսած էր քիչ մը շունչ առնուլ և Վեհ. Կաթողիկոսն ալ՝ վիճակին ներքին բարեկարգութեան և կրթութեան միջոցները հոգալ անարգել։ Սակայն երբ այդ հաշտասիրական տրամադրութիւնը ի փորձ կը դրուին՝ ակնուելի արդիւնքն յառաջ չեն բերեր, և երկու Աթոռներու մէջ յարաբերութիւնք կը ձկտին։ Այս ձկտման յայտնի նշաններն են անուշտ պատրիարքական հրամանագիրն Սսական եկեղեցականաց մասին և Մովսէս վարդապետի հրաժարումն։ Իսկ իբրեւ ներքին պատճառներ մէջ կը բերուին Ազգ. Պատրիարքարանի խոստմնազանցութիւնը Վ. Կաթողիկոսէն առաջարկեալ մի քանի կարեւոր խնդիրներու կատարման մասին։ Այս խնդիրներն են.

Ա. Շահնազարեան կտակի գումարին վերստացումն՝ իբրեւ Կիլիկիոյ Հայոց իրաւունքն՝ որմէ անդ վարձարան պիտի հիմնուէր՝ ըստ կտակարարի. Բ. Ց'Եգիպտոս վախճանած Մարաշցի Մ'Քայէլ վարդապետի Կիլիկիոյ մէջ 12 աշակերտ պահելու նպատակաւ դպրոց մը հիմնելու համար կտակած գումարին պահանջումը. Գ. Ամպակիրցի Վ. Սեմ. Պողոս Էֆէնտիի վաղուց Կիլիկիա բանալ խոստացած գիշերօթիկ դպրոցի մը խորհուրդն իրագործելու խնդիրը. Դ. Գահիրէ և Ալէքսանդրիա՝ ի Նպաստ Կիլիկիոյ կրթական պիտոյից հանդանակութիւն մը բանալու խնդիրը։

«Վ. Կաթողիկոսի այս չորս խնդիրներու գործադրութեան համար Ս. Պատրիարքն ու Վեհ. Սիմոն պէյ Մաքսուտ՝ յետ խորհրդակցութեան, կը խոստանան ժամանակին ձեռնտու գտնուիլ և յատուկ յանձնարարական գրեր ուղղել առ որ անկ է։ Նոյնպէս կ'որոշուի պատուիրակ մը ղրկել, որ է Արժ. Մովսէս վարդապետ, և որ, սակայն, արդէն ըսինք, ունայնաձեռն ետ կը դառնայ՝ վրայ տալով 60 ոսկւոյ ծախս՝ զոր Վ. Կաթողիկոսը կը վճարէ։ Եւ ինչո՞ւ այդ պատուիրակութիւնն ապարդիւն կը մնայ։ Վասն զի Եգիպտոսի Գեր. Առաջնորդն՝ որ օգափոխութեան համար մայրաքաղաքը կը գըտնուէր մի քանի ամիս առաջ, բերանացի ո և է հրահանգ մը ստացած չէր ի պաշտօնէ այդ խնդիրներու մասին, այլ իր վիճակը վերադառնալէ ետեւ լոկ չոր ու ցամաք յանձնարարագիր մ'ուղղուած էր իրեն։ Եթէ կար ազդեցիկ յանձնարարական մը, այն ալ առ Վեհ. Նուպար փաշա կանխագոյն ուղղուած էր՝ Արմաշի ընծայարանի կամ դպրեվանուց համար նպաստ խնդրելու....»

Մեր յարգոյ պաշտօնակցին նշանակած կէտերն արդեօք իրաւունք կուտա՞ն իրեն այն տարօրինակ եզրակացութեան դալու թէ Պատրիարքարանը Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան դէմ թշնամաբար կը վարուի, և անոր իշխանութիւնը ջլատելու հետամուտ է։

Քննենք։

Սիմոն պէյի Վարչութեան օրով, երբ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսն՝ իւր Աթոռոյն կրթական խնդիրն առիթ առնելով՝ Պատրիարքարանէն հրաման և յանձնարարութիւն կ'ուզէր յեգիպտոս նուիրակ մը ղրկելու, սերով հաւանեցաւ Պատրիարքարանն, ինչպէս խոստովանեցաւ քահանայն ողջագուրմամբ կ'ընդունի. վարդի անտարբերի մը դարձն։ Երբ Եգիպտոսի առաջնորդն իւր թեմը գնաց, Պատրիարքարանը թէ՛ բերանացի և թէ գրաւոր յանձնարարութիւն ըրաւ որ օգնէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական պատուիրակին։ Կաթողիկոսը կը ղրկէ իւր նուիրակը՝ պաշտօն տալով որ բարեյիշատակ Շահնազարեան կարապետ վարդապետի կտակին վրայ բանակցի կտակատարին հետ։ Այս խնդիր ի սկզբանէ անտի Պատրիարքարանի միջոցաւ տնօրինուած է, և կտակատարն ալ Պատրիարքարանի հետ բանակցած է։ Վերջին ժամանակներս Պատրիարքարանը ջանք մը կ'ընէ նորոգելու և կենդանացնելու համար բարեյիշատակ վարդապետին կտակը։ Կաթողիկոսն ալ կընար Պատրիարքին հետ բանակցիլ նոյն խնդրոյ վրայ, և եթէ ուղղակէս յեգիպտոս մարդ ղրկելով չի յաջողիր՝ պատասխանատուութիւնը Պատրիարքարանին վրայ չի կընար թողուլ անշուշտ։ Պատրիարքը կարծեր է թէ կաթողիկոսը նոր յայտնութիւն մը, նոր գործ մը յերուսաղեմ պիտի հանէ Եգիպտոսի մէջ, և թէ իրօք Կիլիկիոյ կրթական խնդիրը լրջօրէն ձեռք առած է։ Բայց գործին հետեւանքէն հասկցուեցաւ թէ կաթողիկոսը պարզապէս Մովսէս վարդապետ Կէօմիւրճեանն Հալէպէ հեռացնել ուզած է Եգիպտոս ղրկելով, ուստից ձեռնունայն վերադառնալուն պէս, Ն. Ամենապատուութիւն հեռագրեց ի Պատրիարքարան որ Մովսէս վարդապետ Կ. Պոլիս կանչուի, ինչպէս, ալ եղաւ։

Մարաշցի Միքայէլ վարդապետի կտակ ըսուածն Եգիպտարնակ Պողոս աղա Կարապետեանի ձեռքն յանձնուած կտակ մ'է, սկզբնաբար իբր 100 արժէքուղղով երկաթուղւոյ, ետպի Պատրիարքի ժամանակէն Երուսաղեմի Պատրիարքութեան տրամադրութեան ներքեւ։ Եգիպտոսի առաջնորդարանն ո՛չ տեղեկութիւն ունի գործէն, ո՛չ ալ իշխանութիւն գործոյն վրայ։ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսն եթէ Մարաշցի Միքայէլ վարդապետի մը կտակին գոյութիւնը գիտէր, պարտէր պարագայներն ուս դիտնալ, և իր ուզածը փոխանակ յեգիպտոս որոնելու՝ յերուսաղեմ դիմել։

Պողոս աղա Կարապետեանի կտակն ալ դեռ ո՛չ արձանագրութիւն ունի, ո՛չ ալ ո՛և է գործողութիւն եղած է անոր վրայ։ Որովհետեւ կտակողը դեռ ի կեանս է, գործն ալ բոլորովին իրմէ կախում ունի։ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսն այս ինդրոյ վրայ ուս փոխանակ ուղղակի կտակողին հետ թղթակցելու, ի՞նչ պէտք կար որ Պատրիարքարանին և Եգիպտոսի Առաջնորդարանին հետ թղթակցէր։ Արդեօք սոցա մոռացածին գժկամակութենէն դանդատելու՞ համար։

Իսկ բոլորովին անհիմն է այն կարծիք թէ «եթէ ազդեցիկ յանձնարարական մը կար առ Նուպար փաշա՝ այն ալ Արմաշի Դպրեվանուց համար նպաստ խնդրելու համար էր»։

Արդարեւ, Պատրիարքարանի և Կիլիկոյ Կաթողիկոսութեան միջեւ յարաբերութիւնք փափաքեալ վիճակը չունին։ Կաթողիկոսն երբ բանին դայ՝ Պատրիարքարանին հետ, երբ բանին չդայ՝ Կայս. կառավարութեան հետ կը բանակցի ուղղակէս։ Ցարաբերութեան կարգ և կանոն մտնելու չէ իւր ընթացքի մէջ։ Սահմանադրութիւնը Կիլիկիոյ ո՛չ մէկ թեմին մէջ գործադրել տուած է Կաթողիկոսն։ Այս մասին Պատրիարքարանի ամեն դիմումներն ու դիտողութիւններն ամուլ մնացած են։ Ժողովրդեան ծանր դանդատանաց ու կրօնափոխութեան վտանգաց առաջքն առնելու համար Պատրիարքարանը մերթ ընդ մերթ կը փոխէ Եպիսկոպոս կամ վարդապետ ղրկել Կիլիկիոյ մէկ թեմը։ Վտանգն անցնելուն պէս, Կաթողիկոսը դրամական պահանջներով կը ծանրանայ նոյն եպիսկոպոսին կամ՝ վարդապետին վրայ, զոր ի վերջոյ կը տարամերժէ, որպէս եղաւ Եղղաս։

Պատրիարքարանը շատ հաշտ է Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին հետ ցորչափ Ն. Ամենապատուութիւն հաշտ դտնուի իւր Աթոռոյն և իւր թեմին հոգեւոր եւ կրթական շահերուն։ Բայց ո՞ւր է Սսոյ Աթոռոյն շահն ու փառքն։ ո՞ւր են կաթողիկոսական հոգածութեան յայտարար նշանք։ Սսոյ վանքը, կեդրոնական Աթոռն Սսոյ, տարուէ տարի կը փլի կը կործանի, նիւթապէս թէ բարոյապէս։ Այս է հոգածութիւն։ Եւ սակայն, Ն. Ամենապատուութիւն, որպէս կը բացատրէինք նախընթաց յօդուածով մը, աւելի քան զարժանն նախանձախնդիր է իւր նիւթական իրաւանց ու շահուց։ Կը լսենք թէ Կեդր. Վարչութեան դրասեղանին վրայ այս կամ այն վարդապետի եպիսկոպոսացման ժամանակի մուրհակներ կան կտակի ձեւով, որով եպիսկոպոս լինելի վարդապետն իւր դոյքը կը կտակէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին։ բայց ո՛չ իրականութիւն կայ ո՛չ արդարութիւն մուրհակաձեւ կտակներուն մէջ։ Դիւրաւ կը հասկնանք և կը հաւատանք, երբ կը լսենք թէ Ն. Ամենապատուութիւն այսչափով չգոհանալու գործնական ճարտարամտութիւնն ուս կը ցուցնէ ի պահանջել հարկին։

Եւ այս վերջին դիտողութիւն ուղղակէս կը բերէ զմեզ սա խնդրոյ քննութեան թէ «Ինչո՞ւ համար Պատրիարքարանն Էջմիածնի թեմերուն «մէջ չընդունիր ի Սիս ձեռնադրեալ քա«հանայները, վարդապետներն և եպիս«կոպոսները։ Մի թէ Կիլիկիա թուրքիոյ «մասը չի՞ կազմեր, մի թէ Սսական վար«դապետ և եպիսկոպոս Ազգին եկեղե«ցականութեան չե՞ն պատկանիր»։

Անշուշտ։ Բայց ամէն բանի մէջ կարգ և կանոն մը կայ։ Գո՛նէ երկուք ու կէս դարէ ի վեր այս խնդրոյ վրայ հաստատ կանոն մը դրուած կայ Ազգիս մէջ։ Աբէլ Աբք. Մելիթարեանց իւր Պատմութիւն Ժողովոց Հայոց Եկեղեցւոյ գրքին մէջ կը գրէ, (էջ 145)։

«Եւ զի եպիսկոպոսունք Կաթողիկոսութեան Սսոյ մուտ գործեալ յայնժամ ի վիճակս ժողովրդոց Պարտրարքական իշխանութեան Կ. Պոլսոյ, ընդարձակէին ինքնագլուխ ի ժողովուրդս պէսպէս անկարգութեամբք, և ջանային տակաւ առ տակաւ տիրապետել վիճակացն, և տալ ընդվզել զեկեղեցականս և զաշխարհականս ի հնազանդութենէ Մայր Աթոռոյ, որպէս զի դիւրաւ արկցեն զորոցացեալն ի գուբ պապականութեան, առ այս և Փիլիպպոս Կաթողիկոսի (Էջմիածնի) հարկ եղեւ ըստ խորհրդոյ ողջմտոյ յերուսաղէմ անդր դիմել նախ, ուր ո՛չ պատահմամբ այլ խորհրդով ոմանց անդ գտաւ և զներսէս Կաթողիկոս Սսոյ, . . . »։

Հոն, Երուսաղէմի մէջ, յամին 1651, Նախագահութեամբ Ամենայն Հայոց Վեհ. Տ. Փիլիպպոս Կաթողիկոսին, և ներկայութեամբ Երուսաղէմի Տ. Աստուածատուր Պատրիարքին և Սսոյ Տ. Ներսէս Կաթողիկոսին և բազմաթիւ եպիսկոպոսաց Ժողով գումարելով, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ բարեկարգութեան համար 13 կանոններ դրուեցան, որոց առաջին վեցը հոս կը նշանակենք համառօտիւ.

Ա. Երկու Աթոռք Էջմիածնի և Սսոյ սէր ունիցին առ միմեանս, և իւրաքանչիւր միայն զիւրոյ վիճակի նուիրեալսն ձեռնադրեսցէ։

Բ. Եւ որ ձեռնադրելին է, մի՛ իշխեսցէ առ այլ Կաթողիկոս դնալ, այլ առ իւրն։

Գ. Առանց վկայութեան ժողովրդեան մի՛ ոք ձեռնադրեսցի եպիսկոպոս։

Դ. Մի՛ ոք յեպիսկոպոսաց յափշտակեսցէ զվիճակ այլոց։

Ե. Մէկոյ վիճակի մի՛ լիցին երկու առաջնորդք։

Զ. Եպիսկոպոս մի՛ ձեռնադրեսցէ զոք յայլմէ վիճակէ։

Ինչպէս կը տեսնէք, երկուք ու կէս դար յառաջ ալ Սսոյ վարդապետ և եպիսկոպոս Ազգին եկեղեցականութեան կը պատկանէին. բայց և այնպէս, հարկն զգալի եղած էր կանոն դնելու որ Սսոյ Կաթողիկոսն իւր թեմին մէջ և իւր թեմին համար միայն ձեռնադրութիւն ընէ. ուրիշ բան է որ Էջմիածնի Կաթողիկոսին կամ նորա փոխանորդին՝ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին թոյլտուութեամբ Սսոյ եպիսկոպոս կամ վարդապետ մ'ընդունուի ի պաշտօնավարութիւն Էջմիածնի թեմերուն մէջ։ Ո՛չ ապաքէն հոգելոյս Տ. Ներսէս Պատրիարք, որ ի Սիս ձեռնադրեալ եպիսկոպոս մ'էր, իւր բոլոր արժանեօք հանդերձ չկրցաւ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան ընտրուիլ մինչեւ որ Էջմիածին գնաց և Էջմիածնի եպիսկոպոսաց ուխտն ըրաւ։ Երուսաղեմի Եկեղեցական ժողովոյն մէջ դրուած կանոնն հաստատուած է նաեւ Պատրիարքարանի և Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին միջեւ կնքեալ պայմանագրութեամբք, որոց համեմատ ի Սիս ձեռնադրեալ եկեղեցական մը Էջմիածնի թեմերուն մէջ պաշտօն չի կրնար վարել առանց Պատրիարքարանի հաւանութեան։ Այս կանոնիս կարեւորութիւնն ե՛ւս առաւել զգալի եղած է վերջին ժամանակներս, քանի որ այնպիսի թեկնածուներ որք Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանէն յանձնարարական ընդունելու և Էջմիածին կամ Թուրքիոյ մէջ ձեռնադրուելու յոյս չունին՝ կը փութան ի Սիս, և հոն Աստուած միայն դիտէ ո՛րպիսի պայմանօք ձեռնադրուելով՝ Պատրիարքարանի թեմերուն մէջ պաշտօնի հեռամուտ կը լինին։ Դեռ անցեալ օր կը նշանակէինք այս կերպիւ ի Սիս ձեռնադրեալ ոգէտ եպիսկոպոսի մը արարքն։ Այն կանոնին ճշդիւ պահպանման հոգ տանելով, Պատրիարքարանն ո՛չ թէ թշնամութիւն ցուցած կը լինի Սսոյ Աթոռոյն դէմ, զոր բարեկարգ և պայծառ տեսնել ամեն Հայու ջերմագին փափաքն է անշուշտ, այլ Թուրքիոյ հայ եկեղեցականութեան և Թուրքիոյ թեմերուն մէջ կարգ և կանոն պահպանելու հիմնական մէկ պայմանն ի գործ դրած կը լինի, որ իւր պարտաւորութիւն է ապաքէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԺԳԻՐԵՐՆ ԵՒ ԶՐՈՑՑՆԵՐ

Պրուսէլի Հակադերեւմարական Դեսպանախորհուրդն աւարտեց իւր աշխատութիւն, յորմէ ելով ընդարձակ դաշնագիր մը, որ գերեւմահաւատութեան ջնջման գործին համար ճշմարիտ օրինադիրք մ'է, 7 գլխոյ և 100 յօդուածի բաժնուած։ Ա. Գլուխը գերեաց տուրեւառին ջնջման վրայ է, և 5 յօդ ուսածովք կը նշանակէ ընդունուած դիւաւոր միջոցները. 1. Բարեկարգութեան վերահաստատութիւնն այն գաղթային տարածուածոց մէջ ուր տակաւին տեղի կ'ունենայ գերեաց որսորդութիւնն։ 2. Ամրացեալ կայաններու հաստատութիւն։ 3. Ճամբայներու և երկաթուղիներու շինութիւն։ 4. Շոգենաւեր գետերու և լճերու վրայ։ 5. Հեռագրաթելերու հաստատութիւն։ Այսնք են հիմնական միջոցք՝ քաղաքակրթութիւն մուծանելով ավրիկեան տարածուածոց մէջ՝ գերութիւնն և գերեւմահաւատիւնը խափանելու։ Յաջորդ Գլուխք մանրամասն կը նշանակեն ազատագրեալ գերիներու համար ձեռք առնուած միջոցներն, և գերի որսացող վայրագ կրաւանաց դէմ եւրոպացի մասնաւորաց մարդասիրական ձեռնարկութիւնները պաշտպանելու միջոցներն։ Հրաշնուց ներմուծումը 12 տարւոյ պայմանաժամով դանազան սեղմումներու ենթարկուած է հիւսիսային լայնութեան 20րդ աստիճանէն մինչեւ հարաւային լայնութեան 22րդ աստիճանը տարածուող երկրին մէջ, և բացարձակ արգիլուած է հոն ուր գերիներ կ'որսացուին։ Նմանօրինակ սեղմումներ դրուած են ոգելից ըմպելեաց մուծման և տուրեւառին դէմ, որպէս զի Ափրիկէի բնիկները չարբենան։ 500 տարեկաւոր պակաս տարողութիւն ունեցող կասկածելի նաւեր, Պէլուճիստանի ծովեզերքէն սկսեալ, Արաբիոյ և Զանզիպարի ծովեզերքէն անցնելով Արեւելեան Ափրիկէի եզերաց վրայ մինչեւ Մոզամպիք և Քիլիման ենթարկուելու են մարտանաւերու քննութեան, զի մի՛ գուցէ գերի փոխադրեն։ Մարտանաւն որ այսպիսի կասկածելի նաւեր կը բռնէ՝ պարտաւոր է տեղեկագիր մատուցանել պատկանեալ իշխանութեան։ Թուրքիա, Պարսկաստան և Զանզիպար գերութիւնը կը ջնջեն իրենց երկրաց մէջ։ Ի Զանզիպար միջազգային դրասենեակք պիտի հաստատին գերեաց տուրեւառին վրայ հսկելու եւ բռնուած գերիներն ազատագրելու համար։ Դաշնագիրն ստորագրող Տէրութիւնք Պելժիոյ թագաւորին պիտի հաղորդեն վաւերացեալ պատճէններն, և վաւերագրաց ժամանումէն երկու ամիս ետքը պիտի սկսի որոշեալ տրամադրութեանց օրինական գործադրումը։ Մի և նոյն ժամանակ պիտի հրատարակուի Քոնկոյի հովտին մէջ երկիր կամ հովանաւորութիւն ունեցող Տէրութեանց մէկ յայտարարութիւնը, ծանուցանող թէ այս Տէրութիւնք կարող են այն Քոնկոյական երկրաց մէջ մնած ապրանքներէն մաքս առնուլ արժէքին մինչեւ 10% համեմատութեամբ, ոգելից ըմպելեաց համար որոշուած մասնաւոր տրամադրութիւններէն զատ։ Քոնկոյի հովտին մէջ մաքսային դրութիւնը կանոնաւորելու համար նոր բանակցութիւնք պիտի կատարին Քոնկոյի վերաբերեալ Պերլինի Դաշնագիրն ստորագրող Տէրութեանց միջեւ։

—Ի Փարիզ կազմուեցաւ «Ռուսասիրաց Ընկերութիւն» մը, որոյ նպատակն է ամեն միջոցներով աւելի մտերմացնել յարաբերութիւններն ընդմէջ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի, և փութացնել այս երկրաց քաղաքական նիզակակցութիւնը։

—Մէհմէտ Պէն Գասիմ իւր երեք ընկերներով կախաղան հանուեցաւ ի Պակամոյ, Արեւելեան Ափրիկէ, անցեալ ուրբաթ, ութ տարի առաջ Ափրիկէի ներսերը դերման վաճառական մը սպաննելուն համար, որ ապացուցուեցաւ գերմանական զինուորական ատենի մը առջեւ։ Անոնց մահուամբ պատժումը բուռն տպաւորութիւն ըրաւ Զանզիպարի Արաբներուն վրայ, որք ընդհանուր սուգ բռնեցին. որովհետեւ Պէն Գասիմ արաբական մեծ գերդաստանի մը պետն էր, և պատիժն ի գործ դրուեցաւ ուրբաթ օր։ Բայց Գերմանք կ'ըսեն թէ իրենք յօդուտ արդարութեան շարժած են այս գործի մէջ, քաղաքական շահերն իսկ անտես ընելով, զի յայտնի է թէ այս խստութիւն քաղաքականապէս կը վնասէ Գերմանիոյ շահուց ի Զանզիպար։

—) 33 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՖԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Անդորրութեան եւ վերածնութեան վայրկեան մը եղաւ այս իրենց համար, որ դէթ ժամանակ մը իրենց պիտի տար բաւականաչափ եւ տեւական երջանկութիւն։

Այդ միջոցին Բիւէրոն վերսկսած էր իր ընտանի յարաբերութիւնները Ֆապռիսի արհեստանոցին մէջ, եւ անդ յաճախ կը հանդիպէր Պէպադիսի, մանաւանդ Մլle Նիքոլսընի նիստերուն պահուն, որուն հետ բաւական մտերիմ բարեկամութիւն ունէր։ Տիկին տ'Էմառէ, որ նմանապէս համակրութիւն ունէր ծաղկատի Ամերիկուհւոյն համար, մերթ կ'ընկերանար անոր Ֆապռիսի տունը, ուր անոր կը ծառայէր իբր «ասպետ», երբ հայրը չէր կրնար գալ իր գործոց պատճառաւ։ Մլle Նիքոլսընի ի Ֆըրանսա երկու տարուան բնակութենէ յետոյ Ամերիկա վերադառնալու մտ ըլլալով, յայնժամ շատ զբաղած էր իր վերջին գնումներով եւ հրաժեշտի այցելութիւններով, եւ չէր կրնար գալ ամէն օր նըստիլ Նիարշին դիմաց։ Ուստի՝ իբր երեք չորս շաբաթ անցաւ մինչեւ որ իր կենդանագիրը նկարչին վրձնոյն վերջին ձեռքն եւ ստորագրութիւնն ստացաւ։ Մնաց որ, ինք բնաւ փութկոտութիւն ցոյց չէր տար զայն աւարտած տեսնելու և երկար ու յոգնեցուցիչ նիստերուն ատեն ճշմարտապէս հրեշտականման համբերութիւն ցոյց կուտար, մանաւանդ երբ Բիւէրոնի մարքիզը ներկայ էր։ Տիկին տ'Էմառէ շուտով նշմարեց այս կէտը, եւ դիտեց մասնաւորապէս որ մանկամարդ աղջկան վարդերանգ ու հրապուրիչ դէմքն աւելի եւս վարդագոյն ու հրապուրիչ կ'ըլլար երբ Բիւէրոնի մարքիզը հաճէր խօսքն իրեն ուղղել։ Դժբաղդաբար ոչ մէկ բան ցոյց կուտար թէ հէգ Բէգդիի խռովութիւնը տարախոսիկ էր մարքիզին համար։

Տիկին տ'Էմառէ միանգամայն մէկ քանի ուրիշ դիտողութիւններ կ'ընէր որ շատ մտածել տուին իրեն, և որք դիւանագիտութեան նոր ճգեր կը պահանջէին իրմէ։ Մանկամարդ Ամերիկուհին իր ի Հավռ և ի Նիւ-Եորք մեկնման առջի օրն եկած ըլլալով, իրմէ հրաժեշտ առնելու առիթէն օգուտ քաղեց իր ծրագրին հիմունքը նետելու համար։ Տեսաւ թէ Մլle Նիքոլսընն շատ տրամադիր էր իր խոստովանութիւնն ընելու, և դերկոմսուհին քաջալերեց զինքն այդ ճամբուն մէջ, մանաւանդ որ իր դիտաւորութիւն էր այդ խոստովանութիւնը խնդրել անկից։ Մանկամարդ Ամերիկուհին խոստովանեցաւ ուրեմն, այն ամբաստածութեան և յանդգնութեան խառնուրդով զոր կարելի էր իր ազգային հրապոյրն անուանել, թէ գորովալիր համակրութիւն մը ունէր Բիւէրոնի մարքիզին համար։ Բայց կ'զգար որ փոխադարձ բան մը չի կար իրեն համար, և յուսահատ կը մեկնէր։ Տիկին տ'Էմառէ քիչ մը արիացուց զայն, առաջարկելով իր վրայ առնուլ անոր շահուց պաշտպանութիւնը։ երկար ատենէ ի վեր կը մտածէր մարքիզին ամուսնացնել։ մարքիզը բաւական վստահութիւն ունէր իրեն համար։ Անոր պիտի հաղորդէր իր փոքրիկ բարեկամուհւոյն վրայ ունեցած բոլոր գաղափարներն, յարգելով հանդերձ անոր դիւրազգածութիւնը։

—Բայց լաւ համաձայնինք, սիրունիկս, յարեց. եթէ այս օրերս Զիգպէօ գրկեմ զինքը, վստահ կրնայ ըլլալ որ լաւ ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ ձեզմէ, այնպէս չէ՞։

Մլle Բէգդի պատասխանեց ազդական շարժմամբ մը, որուն ընկերացաւ իր լեղուաւ հակիրճ բացագանչութիւն մը, որ կը հաւասարի մեր «անշո՛ւշտ»ին։—Յետոյ տիկին տ'Էմառէի պարանոցը նետուեցաւ, իր մատաղ սրտին վրայ մէկ քանի անգամ սեղմեց զայն, եւ իր զինուորական մանրաքայլ գնացքով դուրս ելաւ, ճակատն այնքան ճաճանչագեղ որպէս եթէ արդէն կրէր մարգարտաձեւ ծաղիկներու վայելուչ պսակը։

Ճշմարտութիւնն այն էր որ Բիւէրոնի եւ նկարչին կնոջ յարաբերութիւններն հետզհետէ այնպիսի մտերմութիւն մը կ'առնուին, արհեստանոցին դիւրութեանց շնորհիւ, որ տիկին տ'Էմառէի գուշակութեանց մէջ չկար, եւ որ մտահոգութիւն կը պատճառէր իրեն։ Իրենց փոխադարձ բռնազբօսութիւնն այնպիսի նշաններ ունէր, որոց վրայ կնոջ մը կորովամտութիւնը չսխալիր բնաւ։ Իրենց առաջին օրերու անկեղծ վարմունքին յաջորդած էին անճարակ վեհերոտութեան, բռնազբօսութեան եւ մտախոհութեան կերպարանքներ։ Զգալի էր որ զիրար կը փնտռէին, եւ միանգամայն շատ կը նեղուէին իրարու հանդիպելէ։ Իրենց փոխանակած ակնէն անոնցն խօսքերուն մէջ յուզեալ և թրթռուն բան մը կար։ Դերկոմսուհին գիտէր որ իրենց առանձնակի տեսակցութիւնքն շատ հաղուադէպ էին, և իրենք իսկ կ'զգուշանային ադկից։ իրաւամբ կ'եզրակացնէր ուրեմն թէ երկուքն ալ արթուն էին ընդդէմ սրտագեղմանց, անցելոյն յիշատակաց և փոխադարձ խանդադաղանքի փորձութեան։ Ուստի յանցաւոր՝ չէր կարծեր զայնս, և կը խոստովանէր իրենց ընթացքին ուղղութիւնը։ Բայց իրենց միջեւ այդչափ յարատեւ և այդչափ ընտանի մերձեցում մը՝ իրենց բարի որոշմանց համար չափազանց փորձութիւն մը չը՞ պիտի ըլար, այդ որոշումներն որշափ ալ անկեղծ ըլլային։ Միշտ իրարու դիմաց չէ՞ին, ինչպէս երբեմն տիկին տը Մոնդոռոնի քով։ իրենց փոխադարձ զգացումները չէ՞ին կրնար հետզհետէ արթննալ իրենց բովանդակ ասստկութեամբ, հետզհետէ աւելցնելով Պէպադիսի հակակրութիւնն իր ամուսնոյն դէմ։

Դերկոմսուհին յուսացած էր որ Ֆապռիսի և իր կնոջ գիւղաղնացութիւնը պիտի թուլցնէր այդ վտանգաւոր մտերմութեան կապերը, պակսեցնելով յաճախակի այցելութիւններն Բիւէրոնի, որ ընդհանրապէս չէր սիրեր Պուլվոյէն բաժնուիլ։ Բայց շուտով կորնցուց այդ պատրանքը։ Պատրուակ բռնելով այն ջերմ հետաքրքրութիւնն որով կը հետեւէր նկարչին ձեռնարկած հսկայական գործին, շաբաթը մէկ քանի անգամ Պէլվիւ կ'երթար, ուր յաճախ ընթրիքի վար կը դնէին զինքը։ Երբ տիկին տ'Էմառէ հոն կը հանդիպէր անոր, կը դիտէր թէ միշտ նոյն զգուշաւոր դիրքը կը բռնէր Պէպադիսի նկատմամբ։ բայց կը տեսնէր անոնց տժգունիլը, երբ ձեռուընին իրարու կը հպէր։ կ'ըզգար որ մրրկոտ շունչ մը կ'անցնէր իրենց միջեւ։ կ'ըսէր ինքնին որ եթէ այդպիսի կացութիւն մը երկարաձգուէր իրենց միջեւ, օր մը դիպուած մը, անակնկալ բան մը կրնար բաւել՝ շղթայազերծ ընելու համար կրքի կոկակներն որք այնքան երկար ատենէ ի վեր հաւաքուած, յուզուած և զսպուած էին իրենց սրտերուն մէջ։

Իր խելքը, պարկեշտութիւնը եւ բարեկամութիւնը խորապէս խռովեալ, դերկոմսուհին հասկցաւ թէ արմատական եւ դիւցազնական տնօրինութիւն մը կրնայ կատեցնել Բիւէրոնի եւ Պէպադիսի անգիտակից ընթացքը դէպի անդունդն։ Ցանկամամ իր մտքին մէջ ծագած էր Բիւէրոնի ամուսնութիւնը Մլle Նիքոլսընի հետ, կարգադրութիւն մը որ զինքը բաւական երկար ատեն Ֆրանսայէն հեռի պահելու անմիջական առաւելութիւնը պիտի ունենար։

Կը մնար այդ ծրագիրն ընդունիլ տալ երկու գլխաւոր շահակիցներուն։ Մլle Նիքոլսընն կանխաւ համաձայնած էր, բայց տիկին տ'Էմառէ մարքիզին ինչպէս եւ Պէպադիսի մտքին չը՞ պիտի գտնէր անպաղելի ընդդիմութիւն մը, անոր համար մանաւանդ որ կրնային կարեւոր պատճառներով այժ տալ իրենց ընդդիմութեան։ իրարու մեղադրելիք բան մը չունէին։ խղճի մտօք կը մնային այն պարկեշտ բարեկամութեան սահմաններուն մէջ զոր տիկին տ'Էմառէ ինքն իսկ յանձնարարած էր իրեն։ Ինչո՞ւ համար տանջել զիրենք։ Ինչո՞ւ համար իրենցմէ խլել իրենց անցեալ տառապանքներուն այդ անմեղ մխիթարութիւնը։ Իրենց բարեկամուհւոյն երեսին չը՞ պիտի տային իր անիրաւ և բռնաւորական անպատեհ միջամտութիւնն, եւ անոնց թանկագին բարեկամութենէն զըրկուելու վտանգին չէ՞ր ենթարկուեր։

Մանաւոր պարագայ մը վերջ տուաւ մանկամարդ կնոջ վարանմանց։ Իր ամուսինը, տ'Էմառէ դերկոմսը, վատուժցած այն ամէն տեսակ ծայրայեղութիւններէն որոցմով բաղկացած էր իր կեանքը, ժամանակ մը ի վեր արեան պակասութեան բաւական երկիւղալի վիճակի մը մէջ։ Բժիշկներն իրեն կը պատուիրէին բաւական երկարատեւ բնակութիւն մը ի Կլիոն, ժընէվի լճին վրայ, և իր կինը բնակաւոր կը պատրաստուէր իրեն ընկերանալ։ Մէկ քանի օրէն պիտի մեկնէր։ Ուստի պէտք էր փորձել իր մտադրած գերադոյն ճիգը։

(Շարունակելի)

—Հավանայէ կը հեռադրուի թէ աւազակներն որք այս օրերս քիչ մը նաց կառավարմամ մը պիտի խորտակէին՝ նամակ գրելով երկաթուղոյ տնօրէնութեան սպառնացած են յաջորդ անգամուն երբացնէ խորտակել կառավարմամ մը, եթէ 20 հազար տալար չղրկուի իրենց։ Սպանիական իշխանութեանց եւս գրած են թէ այս միջոցիս կը դիմեն որովհետեւ կառավարութիւնն ընդհանուր ներում կը գլանայ իրենց։

—Ըսինք թէ զէյլիկոլանտ Անդլիա Դանիայէն առած էր դարուս սկիզբը։ Բայց դիտէք թէ Դանիացիք ի՞նչպէս գրաւեր էին այդ փոքրիկ կղզին։ 1712 ին այս կղզի Հոլշթայն-Կոթորպի գերման դքսութեան կը պատկանէր, որ Շուէտի կողմը բռնեց Դանիոյ դէմ պատերազմին մէջ, որոյ միջոցին օր մը յանկարծ դանիական նաւախումբ մը երեւցաւ Հէյլիկոլանտի առջեւ, որ յայնժամ աւելի մեծ կղզի մ'էր, և անառիկ կը համարուէր։ Դանիացի ծովակալը գերի բռնեց չղջակայ ծովուն վրայ գտնուող բոլոր Հէյլիկոլանտցի ձկնորսներն, և ծանոյց թէ ամենքն ալ իւր նաւերուն կայմերէն պիտի կախէ եթէ կղզին անձնատուր չլնի 48 ժամու մէջ։ Զայս լսելով, այն ձկնորսաց կանայք դացին պաշարեցին կղզւոյն կառավարչին բնակարանն, բռնեցին կառավարչին և բանտարկեցին, և ապա դանիական դրօշը պարզեցին կղզւոյն վրայ, որով Դանիացիք տիրեցին, և ձկնորաք ազատեցան մահուան վտանգէն։

—Ի Սեւաստափոլ մեծ հանդիսիւ կատարեցաւ բացումն Զօր. Թոտլպէնի արձանին, որ Սեւաստափոլի բերդն ամենայն քաջութեամբ պաշտպանած էր Խրիմու պատերազմին ժամանակ։ Ռուսիոյ ամեն կողմերէն զինուորական պատգամաւորութիւնք ներկայ էին հանդիսին։

—Ռումիերթս թագաւոր լուծեց Հռոմայ քաղաքային խորհուրդն. Իտալիոյ մայրաքաղաքին յոռի կառավարութեան պատճառաւ, որ գանձային տագնապ մը յառաջ բերած է։

—Ի Սպանիա, Վալենչիոյ նահանգին և մերձակայ գաւառակաց մէջ հետամտոր կը շարունակէ, թէեւ քիչեր կը բռնուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ, իւր հետն ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Տիրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին, կայսերական պալատ գնաց և ինչ ինչ խնդրոց վրայ ժամու մը չափ տեսակցեցաւ կայսերական պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշայի հետ։

ՍԱՀԱԿ—ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Բարէյիշատակ Յովսեփ Իզմիրեանցի կտակին գործադիր Մայուն Յանձնաժողովին հրաւիրանօք, եկեղեցականաց և աշխարհականաց ընտիր խումբ մը երէկ հաւաքուած էր Ղալաթիոյ Ազգային Խորհրդարանին մէջ, Սահակ-Մեսրոպեան Մրցանակաբաշխութեան առթիւ։ Ամեն. Ս. Պատրիարքը չէր կրցած դալ հանդիսին, կարեւոր ընդարմանց պատճառաւ։ Եկեղեցական դասէն ներկայ էին Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ, Դեր. Մելքիսեդեկ Եպիսկոպոս Մուրատեանց, Դեր. Գրիգորիս Եպիսկոպոս Ալէքսիճեան, Դեր. Գարեգին Եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, Արժ. Խորէն վարդապետ Կիւրտեան, Արժ. Վահան վարդապետ Յակոբեան, Արժ. Յակոբ վարդապետ Ազոյ, Արժ. Յովհաննէս վարդապետ Արշարունի, Արժ. Տաճատ վարդապետ Ոսկանեան, Արժ. Իդնատիոս վարդապետ Շիշէճեան, Արժ. Սահակ վարդապետ Ա.յվազեան և մէկ քանի քահանայք։

Աշխարհականներէն ներկայ էին բազմաթիւ դրագէտք, ուսուցիչք, խմբագիրք եւն։

Յանձնաժողովոյ Ատենապետ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան, իւր շուրջն ունենալով իւր ընկերներէն Տ. Յովհ. Աւագ քահանայ Հիւսնքեարպէյէնտի, Տ. Յովհ. Աւագ քահանայ Մկրտեան եւ Յովհաննէս էֆէնտի Կիւմիշեան, ատենը բացաւ, և Յանձնաժողովոյ ատենագրիր Տ. Յովհաննէս հայր Մկրտեան կարդաց տեղեկագիրը, զոր կը կը հրատարակենք մեր երրորդ երեսին մէջ։

Յետ աւարտման տեղեկագրին, Վսեմ Նորատունկեան էֆէնտի ծանոյց հանդիսականաց թէ Յակոբ Գուրդէն էֆէնտի ուղերձ մը պիտի կարդայ դրաբար, ի յիշատակ Սրբոց Թարգմանչաց, եւ ահա բեմն վրայ երեւցաւ նոյն ինքն Գուրդէն էֆէնտին, որ ոսկեգարեան սճով շնորհակալութիւն կը յայտնէր Յանձնաժողովոյ անդամոց գործունէութեան։

Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի վերոտին խօսք առնելով, ծանոյց թէ յաջորդ տարի կ'աւարտի Յանձնաժողովոյն պաշտօնավարութեան շրջանն, որ ատեն Յանձնաժողովը տեղեկագիր մը պիտի հրատարակէ, մինչեւ ան ատեն իր բոլոր գործառնութեանց, տարեկան հանդէսներուն, ներկայացեալ աշխատութեանց ու անոնց քննութեանց և ամէն հաշուոց համարը տալով։ Յետոյ խնդրեց ներկայ սրբազան հայրերէն որ օրհնեն բարեյիշատակ հանգուցելոյն յիշատակն և հանդէսը փակեն։ Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ յանձնարարութեամբ, Դեր. Մելքիսեդեկ Եպիսկոպոս խօսք առաւ։ Յիշեցուց թէ մեզ համար ի՞նչ սրբազան նշանակութիւն ունի և պիտի ունենայ յաւէտ Սահակ-Մեսրոպեան տօնն, այսինքն յիշատակն հայ դրականութեան և դպրութեան հաստատման։ Յովսէփ Իզմիրեանց ճշմարտապէս գեղեցիկ դաղափար մը ունեցած է դումար մը սահմանելով հայ պատմութեան և մատենագրութեան լուսաբանման համար։ Ուստի ամէն անոնք որ կ'ուզեն մշման մասնակցիլ, պէտք է ի նկատ առնուն բարերարին հոգածու մտածումն և չանան ներկայել այնպիսի գրութիւններ որք լիովին համապատասխանեն Իզմիրեանց կտակին ոգւոյն։ Միւս կողմէ, քննադատք պէտք է աւելի անաչառութեամբ և խստութեամբ դատեն իրենց ուսումնասիրութեան ներկայացեալ գործերն, որպէսզի բարերարին նպատակը ճշդիւ գործադրուի։

Յետոյ եկեղեցական հարք ոտքի ելլելով հոգեհանդստեան աղօթք կարդացին բարեյիշատակ Իզմիրեանցի համար։

Հանդէսը վերջացաւ լեմնի օշարակ բաշխուելով հանդիսականաց։

Երէկ, ըստ կանխադոյն հրամանի Ազգ. Պատրիարքարանի, ազգային բոլոր վարժարանք Հանդէսներ կատարեցին ի յիշատակ Սրբոց Թարգմանչաց Սահակայ և Մեսրոպայ, և փակ մնացին։ Մեր դպրոցներու համար՝ նուիրական տօներէն է այս, և կ'արժէ որ ամէն տարի առաւելագոյն շքով տօնուի այդ օրն՝ ուշադրութիւն դարձնելով մեր դրի և դրականութեան վրայ, որ ազգային դաստիարակութեան հիմն է։

Կը յիշուի թէ Ռոտոսթոյի Ս. Խաչ թաղի Յիսուսեան վարժարանը մարտ 27ին հրոյ ճարակ եղած է, որով երկու սեռէ 500 աշակերտ բացը մնացած են։ Աղջիկունք ամիոփուած են եկեղեցւոյ դաւթին մէջ, և մանչերն՝ արքայաբեր վարժարանին վերատակայ մէջ երկու սենեակներու մնացորդաց ներքեւ։ Ռոտոսթոցիք ձեռնարկեցին այս վարժարանին վերաշինութեան։ Դեր. Հրմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան, որ անցեալ շաբթուն մայրաքաղաքս եկաւ, իրաց վիճակը պարզելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, արտօնութիւն ստացաւ նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմելու ի Կէտիկ փաշա և Թնի-գափու հաստատեալ աւելի քան 150 տնւոր Ռոտոսթոցիներու պատուաւորներէն, որք ըստ մեծի մասին կը պատկանին ոլորեալ Ս. Խաչ թաղին։

Ամեն. Խրիմեան Սրբազան յառաջիկայ կիրակի առաւօտ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ Եէնիգիւղի եկեղեցւոյն մէջ, որոյ տօնախմբութիւնն է։

Տիգրան էֆէնտի Արփիարեանէ այսօր կը հրատարակենք երրորդ նամակ մը, Պաթումէն, որ կը խօսի ի յիշատակ Սանասարեանցի անդ կատարուած հանդէսներուն վրայ։ Տիգրան էֆէնտիի երկրորդ նամակն, որ Աւէտիք Յովհաննէսի վերնագիրը կը կրէ, դեռ չէ հասած Խմբագրութեան ձեռքը։

Մօտակայ գաւառակի մը համար հայերէնի, թուրքերէնի և ֆրանսերէնի երկրորդ կարգի ուսուցիչ մը կը խնդրուի չորս-հինգ հարիւր դրուշ ամսականով։ Դիմել առ Խմբագրութիւն Աբեւելքի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒՀԱՆՆԵՐՆԵՐ

Հալէպի Էյպէսթան դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Թարաթ էֆէնտի, նախորդ դայմագամ Ճէմանի։

Շէրիի դատաւորաց ընտրութեան ժողովոյ անդամ և միանդամայն առաջին քարտուղար անուանեցաւ Մէհմէտ Լաստ էֆէնտի, նախորդ Նաիլ Գասթամունիի նահանգին։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ջուբերու վարչութեան քննիչ պաշտօնեայ Մաղսոլ էֆէնտիի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒՀԱՆՆԵՐՆԵՐ

Իտալիան կառավարութիւնը Ս. Մարիա Լա Լաղոր պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Ծովային նախարար Վսեմ. Հասան Հիւսնի փաշայի։

Նոյնպէս այլ և այլ կարգի պատուանշաններ նուիրած է Ծովային նախարարութեան բարձրաստիճան սպայից ոմանց։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Մայրաքաղաքիս պուլկարական դորձոց մէջ կ'իրագործէ Իւր այդ երկրաչէն իդէերը։ Սրբ Էլիակ Վլինսընդ կարգ մը ապացոյցներ առաջ բերած և բացատրութիւններ տուած է տերութեան երմնական վիճակին կանոնաւորութեան ինչպէս նաեւ այդ առթիւ պատրաստուած օգտաշատ ծրագրերուն վրայ։

Թուրէյ շնորհակալութեամբ կը յիշէ Օսմ. կայս. Պանքայի տնօրէնին այս ընթացքն, ինչպէս նաեւ օսմանեան առանձնայնորհեալ արժէքեղեցոց խնդրոյն առթիւ տարած գովելի ջանքերը, յարելով միանդամայն թէ խիստ օգտակար խորհուրդներ ունի ի մասին տերութեան երմնական վարկի բարձրացման։ Թուրք թերթն ի վերջոյ գոհունակութեամբ կը ծանուցանէ թէ Սբր Էլիակ Վլինսընդ յաջողած է Սենտիքա մը կազմել ի Փարիզ օսմ. Բախտիէ արժէքեղեցոց խնդրոյն համար։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՔ

Պոլսոյ մաքսատան համար կառուցանելի մթերանոցներու շինութիւնն սկսած է։ Այդ շէնքեր պիտի կառուցուին այն լայնարձակ տեղն որ մաքսատան Պահէստքարուի մոտից կողմը կը գտնուի, և ուր կը գտնուէին մանիֆաքուրայի յատուկ տաղաւարները։ Այդ հին շէնքեր բոլորովին քակուած են ու շինութիւնք պիտի սկսին ի մօտոյ։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿԻ ԴԱՏԸ

Երէկ Պոլսոյ Հուգուդի առաջին դատարանի առջեւ վերստին տեղի ունեցաւ Ապահովութեան Մնտուկի դատին շարունակութիւնը։

Ժամը 7ին ատեանը բացուեցաւ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Դատարանին նախորդ որոշման համաձայն Առեւտրական նախարարութեան փոխանորդ Եզգօպօ Միլիթատի էֆէնտի եւս ներկայ էր։ Բացակայից համար վերստին կարդացուեցան երկու խնդրագիրներն և ապա Նախագահն յիշեցուց ներկայից թէ Նախորդ նստին թեպէտ երկոքին խնդրագրոց միացումը պահանջուած էր, սակայն դեռ հաստատ որոշում մը տալու ժամանակը եկած չըլլալով, վիճաբանութիւնը պիտի շարունակուէր։ և քանի որ Ապահովութեան Մնտուկի փաստաբան Համոի էֆէնտի վերջնապէս յայտարարած չէ թէ հանրային իրաւանց դատը բոլորովին վերջացած է թէ ոչ, նախագահը հարցուց Համոի էֆէնտիի թէ հանրային իրաւանց դատ կայ թէ ոչ։

Համոի էֆէնտի յայտարարեց թէ թէպէտ հարցաքննիչ դատաւորը, դատավարութեան տեղի չըլլալուն որոշում տրուած է, սակայն ինք չգիտէր թէ էապէս խնդիրը վերջացած է թէ ոչ, և թէ այս բան Ընդհ. դատախազն պէտք է գիտնայ։

Խօսք առնելով Փափազեան Ցովհաննէս էֆէնտիի փաստաբանը, բացատրեցին հանրային իրաւանց դատին չգոյութիւնը, քանի որ դատախազ, ոսոխ և Ապահովութեան Մնտուկն քննիչ դատաւորի որոշման դէմ առարկութիւն ըրած չեն. ուստի իրենց համար այդ տեսակ դատ մը գոյութիւն չունի, իրենց դատը զուտ անձնական դատ մ'է եւ քանի որ այս դատարանի ներկայացողներու դատի նիւթը մէկ է, պէտք է որ խնդրագիրներն միացուելով դատն ալ միացուի։ Թընկըր Սիմոն էֆ. ըսաւ նաեւ թէ քանի որ մնտուկին մէջ 2000 ոսկի կայ թող Մնտուկն իւր պահանջն 1000 ոսկին առնելով խնդրոյն մէջէն ելլէ, մնացեալ դրամը իւր փոխանորդելոյն վերադարձնեն եւ դատը կորոնցնողը 500 ոսկի տալու դատապարտուի. այս կերպիւ դատն աւելի կը պարզուի։ Ասոր ի պատասխան Սիւլէյման էֆէնտիի փաստաբանը հետզհետէ խօսք առնելով հանրային իրաւանց դատը գոյութիւն չունենալուն մէջ համամիտ գտնուեցան իւրեանց կատարորդաց, սակայն դատին միացումը մերժեցին, առարկելով թէ իրենց խնդրագիրը տարբեր տրամադրութիւններ կը պարունակէ. իսկ գալով Սընտուկին հազար ոսկին վճարելով խնդրոյն մէջէն ելլելու կէտին, ըսին թէ դատին գոյութիւնն ուրանալ ըսել է, քանի որ իրենք Մնտուկէն է որ կը պահանջեն իրենց հազար ոսկին և ասոր համար էր որ նախորդ նստին պահանջած էին ոչ միայն Մնտուկին ներկայութիւնն այլ նաև Առեւտրական նախարարութեանն ևս, որ Ապահովութեան Մնտուկին վերին հսկողութիւնն ունի։

Համոի էֆէնտի խնդրեց դատարանէն որ նաև որոշում մը տան թէ ինք իրաւունք պիտի ունենայ Մնտուկի կողմէ ամեն տեսակ որոշումներ ընդունիլ ընդդէմ Սիւլէյման էֆէնտիի, որուն հրամանով փոխանորդ կարգուած է։

Փաստաբանք բոլորովին ջրեցին Համոի էֆէնտիի այս կարծիքն, յայտարարելով թէ ինք Մնտուկի վարչութեան փաստաբանն է և ոչ թէ Սիւլէյման էֆէնտիի անձին փոխանորդն։ Վարչութեան տնօրէնը զինք փոխանորդ ընտրելով, ոչ թէ իւր անձին կողմանէ այլ վարչութեան համար կարգած է. այլ է անձնաւորութիւն անհատական, այլ է անձնաւորութիւն անուանական։

Իսկ Առեւտրական նախարարութեան փոխանորդն ըսաւ թէ չի կրնար բան մը ըսել քանի որ դեռ այսօր ստացած էր դատին վերաբերեալ թղթերն, ուստի ուրիշ օրուան մը յետաձգումը խնդրեց։ Դատարանն ըստ այսմ համակերպելով, դատավարութեան շարունակութիւնը յուլիս 16 երկուշաբթի օրուան յետաձգեց։

ՈՃԻՐԲ, ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ԱՇԷՆ

Դատական նախարարութեան հարցաքննիչ դատաւորք կը շարունակեն հարցաքննել Ռիֆաթ պէյի սպաննութեան առթիւ ձերբակալեալները։

Հարցաքննութեանց պահուն՝ ձերբակալեալներէ Ստարէտտինի, Սիւլէյմանի և Սալիհի նկատմամբ ապացոյցներ ձեռք բերուած են։ Ասոնց հարցաքննութիւնը կ'աւարտի մէկ երկու օրէն։

—Եղեռնագործ ատեանն երեք տարուան շրջայակաց աշխատութեան դատապարտեց Սթաւրի անուն հեղէն մը, որ ի Գուգլունճուք հրեայ սեղանաւորի մը տունը մտնելով զէն ի ձեռին գողութիւն բրած էր։

—Գարաքէօյի կամուրջին Սկիւտարի շրջանաւերու յատուկ մասին վրայ բեռնակրութիւն ընող 14 տարեկան քիւրտ մը անցեալ օր շրջանաւի մը չուանը քաշած պահուն ծովն ինկաւ, սակայն այդ չուանին շնորհիւ ազատեցաւ։

—Ոստիկանութեան Դրան ոստիկանութիւնէրէ մին, Մէհմէտ, եօթանասուն տարեկան, երէկ յանկարծամահ եղաւ։

—Երէկ Պէյլերպէյի մէջ ֆաթիհէ անուն քառասուն տարեկան թուրք կին մը թոթի կերած ատեն քիչ յետոյ մարեր և վայրկեան մը վերջը մեռեր է արեան համախառնումէ։

—Անցեալ օր Պոլսոյ Քիւչիւք Բազար թաղի Իւշ Մէհրապը մզկիթէն ինն հատ գորգ և վեց հատ աշտանակ գողցուեր են։ Ոստիկանք իմանալով, քննութեան ձեռնարկած և երեւան հանած են թէ այդ գողութեան հեղինակն է նոյն մզկիթի միւէզզին Գատրի էֆէնտի, որ հարցաքննուելով խոստովանած է իւր յանցանքը։

—Երէկ իրիկուն երկու թրքուհիք Իսկիւտարէն մակոյկ մը նստած էին Պոլիս անցնելու համար, երբ նաւավարք փորձեցին կողմերն երթալ։ Թրքուհիք սկսան աղաղակել։ Ասոր վրայ նաւավարք վախնալով, Ասոր Քարու հանեցին զանոնք։ Նաւավարք աւելի դրամ պահանջեցին, որով կռիւ մը ծագեցաւ։ Այդ կողմերը գտնուող մէկ քանի անձինք կանանց օգնեցին և նաւավարներն ոստիկանութեան յանձնեցին։

Ամսական 1148 զրուշի թոշակ մը յատկացած է զինուորական ատենի անդամ վաճառեալ Միրիվա Մէհմէտ Վասֆի փաշայի որբերուն։

—Հեռագրական և թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պրուսայէ մէկ ժամ հեռու Զէքիրկէ անուն տեղը առաջանալիք բացուած հեռագրական կայարանը գոցուած է։

—Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, երկի ջերմաչափը 12 աստիճան ցոյց տուած է ի Փարիզ, 15՝ ի Վիէննա, 17՝ ի Բեռլսպուրկ, 23՝ ի Սինոպ, 23՝ ի Տրապիզոն, 23՝ ի Նիկոմիդիա, 24՝ ի Միւնխէն, 26՝ յ'Օտեսա, 28՝ ի Պէրլին, 34՝ ի Պաղատատ և 38՝ ի Պասրա։ Ի Փարիզ և ի Բեռլսպուրկ անձրեւ տեղացած է։

—Սերասխոյ, Տրապիզոնի և Քարբերդի նահանգներու գաղթականաց ընակութեան պաշտօնեայ կարգուած է Մուխլիս պէյ, պաշտօնեայ Կ. Պոլսոյ և Բուսմէլիի նահանգաց գաղթականներու բնակութեան, և նա յաջորդած է Թէրիտ պէյ։ Օգնական տնօրէն քննիչ ժողովոյ գաղթականաց վարչութեան։

—Գատական նախարարութեան պատժական գործոց տնօրէն ձէլալ պէյ, որ Բեռլսպուրկ գնացած էր իրրեւ օսմանեան պատուիրակ բանտերու համաժողովին, իւր պաշտօնն աւարտած ըլլալով, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

—Երէկ Պանտրմայէ եկող շոգենաւը մայրաքաղաքս բերին 2259 ոչխար։

—Էվկաֆի Նախարար Վսեմ. Զիհնի փաշա որոշած է որ նախարարութեան պաշտօնեայք առաւօտեան ժամ 4 ին գալով իրիկուան ժամ 10ին մեկնին։ Հակառակը գործողք պատասխանատու պիտի ճանչցուին։

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ

ԲՐԻՍՏԻԱՆԻԱ, 3 յուլիս.— Վիլհէլմ Կայսր պատուակալ ծովապետ անուանեցաւ Նորվեկեան նաւատորմին մէջ։ Կայսրը Սեւ Արծուի պատուանշանը տուաւ Էլէկէ արքայորդւոյն։ Պաշտօնական հաղորդագրի մը մէջ, Ոսկար թագաւոր բաժակ առաջարկեց Կայսեր կենաց՝ ըսելով թէ Նորվեկիացի ժողովուրդը Կայսեր եւ Գերմանիոյ նկատմամբ իւր զգացումներն արդէն յայտնած էր Ն. Կ. Վեհափառութեան առաջին այցելութեան առթիւ։ Ի պատասխանի, Կայսրն ըսաւ թէ իւր պատանեկութենէն ի վեր սիրած է այս նորվեկեան երկիրն և նորվեկիացի առոյգ ժողովուրդն, որ հաւատարմական զգացմամբ փարած է իւր թագաւորին։

ՊԵՐԼԻՆ, 3.—Ռայխսթակի նստաշրջանը փակեցաւ։

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՖԻԱ, 3.— Երեսփոխանական ընտրութիւնը օգոստ. 26ին պիտի կատարին, ըստ հին տուփարի։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 3.—Կէս-պաշտօնական աղբիւրէ կը հերքուի Վիէննայի լրագրաց լուրը թէ Նախարարութիւնը խնամակալութեան առաջարկեր է Միլան Ա.ի հեռացումը։ Սորա բանախօսութիւնը անհատական կարծիք եւեթ կը համարուին, որ պետական գործոց ընթացքին վրայ ազդեցութիւն չի կրնար ունենալ։

ՀԱԿԱԳԵՐԵՎԱՐԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՊՐՈՒՍԷԼ, 3.— Լինդէմանս Պեյ կը ծանուցանէ թէ բաց ի Հոլանտայէ ամեն Տէրութեանց ներկայացուցիչք ստորագրած են հակագերեվարական դեսպանախորհրդոյ դաշնագիրը։ Վեցամսեայ պայմանաժամ տրուեցաւ Հոլանտոյ՝ դաշնագիրն ստորագրելու համար։

(Պրուսէլէ յունիս 28 թուով առ Թարգ. ուղղեալ հեռագրի մը մէջ կը կարդանք. «Վերջին վայրկենին երբ ամենայն ինչ պատրաստ էր ստորագրելու համար հակագերեվարական Դեսպանախորհրդոյ Դաշնագիրն, հոլանտացի լիազօրն ետ առաւ Հոլանտոյ կառավարութեան նախագոյն տուած հաւանութիւնը ներածման մաքսերու հաստատութեան մասին։ Այս արտասովոր ընթացք Պելժիոյ նկատմամբ ոչ բարեկամական ցոյց մը լինելէն զատ՝ անվայել է նաեւ միւս ամեն Տէրութեանց դէմ։ Բոլոր գործը տարակոյսի մէջ կը մնայ վերստին։»—Ստորագրեալ Դաշնագրոյ մասին տե՛ս այս աւուր Ա. երեսին մէջ։ Ծ. խ.)

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԴՐ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ, 3 Յուլիս.— Սպանիոյ ազատական նախարարութեան պետ Պ. Սակասթա այսօր Քրիստինէ թագուհւոյն մատոյց նախարարութեան հաւաքական հրաժարագիրը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 22 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԻԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս	Լոնդրայի վրայ (Պանքայի)	109 5/8
3 »	» » (Ֆէռնէկեն)	109 1/4
3 »	Բարիզի » (պանքայի)	23
3 »	» » (Ֆէռնէկեն)	23 7 1/2
Օսմանեան Թղթադրամ		
Երէկ երեկոյ գոց. (Մեծաց. Ս. Սերի		26 10
Գնորայի գոցուելէն վերջը	»	20 7
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուելուս	»	20 6
Կէս օրին	»	20 3
ԻՍԹԻԳՐԱՁԻ ՏԱՒԷԼԻ		
Երէկ երեկոյ		59 38
Այս առաւօտ		— —
Կէս օր		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԼԹՈՅ		
Ծանուցութիւն	A. Սերի	41 3/4
»	B. »	24 7/8
»	C. »	20 11
ԲԱՆԿՆՏՈՒՄՈՒԹ		
Ամսական Թուղթեր	Ամբ. Լբ.	5 6
Քրեսի թուղթեր	Օմ. »	10 2
Կանաչ աղ Գալաթիոյ	» »	7 12
Օսմ. Շանմ էվլիէրոյ	» »	5
Թրամուէյ	» »	505
Բուսմէլի երկաթուղի	Ֆր.	76 3/4
Բաժնեթուղթ Լաւանի	Գ. կ.	138
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Օսմանեան ոսկի	դրամ.	100
20 ֆրանքոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 16
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	108
Իմպերիալ	»	90 15
Քրիսի	»	51 20
Բուսպլի Թղթադրամ	»	7 88
» արծաթ	»	80
Մէճ. արծաթ. (մարք)	»	168 3
Վենոյ	»	103 20
Չէկոյ	»	103 10
Մէթալիք	»	100 10
Ռուսիէյ	»	13 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 3 Յուլիս, ժամ 4 վայր. 5 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	91 07 1/2
» » 4 1/2 %	106 55
Օսմանեան քանոնիքաթ Սերի Դ.	18 47 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	77 25
» Բեմիրի բաժնեթուղթ	268 75
Պանք Օթոման	593 75
Գրեսի Լիոնէ	741 25
Իտալական Ռանթ 5 %	95 60
Չիլլենական 5 %	480
Բրիտանական Թուրք (1890)	412 50
Եգիպտական միացեալ	483 75
Պանք տը Բարի	836 25
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	463 75
Սուէզի ջրանցք	2352 50
Սպանական արտաքին	75 15/16
Ռիօ Թինթօ	592 50
Մեռխտոս	725
Զէք Լոնդրայի վրայ	25 19 1/2

Լոնդոն, 3 Յուլիս, ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քանոնիքաթ	96 3/8
Օսմ. » Սերի Դ.	18 1/4
» » » Ա.	41 3/8
» » » Բ.	24 7/8
» » » Գ.	18 3/8
Փոխառութիւն 1877	103 1/4
Պանք Օթոման	13 1/4
Եգիպտական միացեալ (Ինդիգոյ)	95 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիկ)	101 1/8
Ցարա Սանիէ	85 1/2
Ցօմանիալ (փոխառ. Բոչիլա)	102 1/4
Չիլլենական 5 %	91 3/4
Մոնտօրէյ »	76 1/4
Ռուսական 1889	97 1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 19 1/2

Վիէննա, 3 Յուլիս, ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	36 50
» Բեմիրի բաժնեթուղթ	119 50
Փոխանակութիւն Լոնդոնի վրայ	116 90

Պերլին, 3 Յուլիս, ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնդոնի վրայ	20 27 1/2
Բուսպլ Թղթադրամ	234 1/4
Օսմանեան երկաթուղի	80 50
Օսմանեան քանոնիքաթ Սերի Դ.	18 60

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ

22ՐԴ ՏԱՐԵԾՐՋԱՆԻ

Ս. ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՄԱԹԻՈՅ

Ի ՊԱՐՏԻԶԻ Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ԿԻՒՐԱԿԷ, Ի 24 ՅՈՒՆԻՍԻ 1890

Սամաթիոյ Ս. Սահակեան Սանուց Ընկերութիւնն, որոյ նպատակն է նիւթապէս եւ բարոյապէս օգնել իւր Թաղի Երկսեռ վարժարանաց, իւր վերահաստատութեան 22 րդ. Տարեշրջանի սովորական հանդէսը պիտի կատարէ յառաջիկայ կիւրակէ օր, 24 Յունիսի, Ս. Փրկչեան Ազգային Հիւանդանոցի շքեղ պարտիզին մէջ։

Այս առթիւ, Կարգադիր Մասնախումբ

բըս պատիւ ունի ծանուցանել Պատուարժան Հասարակութեան թէ՝ Արժ. Տ. Սահակ Վրդպ. Այվատեան յատկապէս Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Հիւանդանոցի մատրան մէջ, առաւօտեան ժամը 1 ին, ի հանգիստ հոգւոց Ընկերութեանս հանգուցեալ հիմնադրաց եւ Ամենապատիւ Խրիմեան Սրբազան Հայրիկ քարոզ պիտի խօսի բարեպաշտ ժողովրդեան։

Յետ աւարտման Ս. Պատարագի Պատ. Հանդիսականք պիտի առաջնորդուին ի պարտէզ, որ այս առթիւ զարդարուած է յատկապէս և որ մանաւանդ այս տարի աքանչելի տեսարան մ'ունի, իւր դարատանումը, ուր ամէն հանգստութիւն պիտի կարենան գտնել երկսեռ ազգայինք։

Հանդէսը պիտի սկսի Վեհ.ԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻ ձօնեալ յատուկ Մաղթերգով զոր պիտի նուագէ Գ. Բիբինոյի Նշանաւոր Նուագախումբն մասնակցութեամբ Ս. Սահակեան Վարժարանի բարձր կարգի ուսանողաց եւ աշակերտութեամբ երաժշտապետ Լեւոն էֆէնտի Խանճեանի։

Յիշեալ հովանոցի պարտիզին մէջ պատրաստուած է շքեղ Սեղան մը որ պիտի սկսի ժամը 4½ին՝ Նախագահութեամբ Ամեն. Խրիմեան Ս. Հայրիկի։

Պատ. Հանդիսականաց տարամարդութեան Ներքեւ դրուած է նաեւ ճոխ շքասեղան մը՝ որոշ և չափաւոր գներով, որոց ցուցակներն ի տես կախուած են։

Պատուարժան Հասարակութեան դիւրութեան համար Երկաթուղեաց Վարչութեան հետ յատուկ կարգադրութեամբ մը՝ ի սորեւ նշանակեալ Կառախումբք պիտի կենան Հանդիսավայրին առջեւ։

Սեղանի տոմսակը կը վաճառին ի դին մէկ Մէճիտ Մասնախմբիս անդամց ձեռամբ եւ նոյն օրը պարտիզին դուռը։

Հանդիսավայրին մուտքն է 2 ղրուշ։

Նուիրատուս ունեցողներն ազատ են մուտք վճարելէ։

Կարգադիր Մասնախումբս լիայոյս է թէ Պատ. Ազգայինք պիտի փութան իւրեանց ներկայութեամբ պատուել բարենպատակ ու վաղեմի Ընկերութեան մը սոյն Հանդէսն, նորա Կրթական ջանքերը խրախուսելու եւ մանաւանդ հաճելի օր մ'անցուցնելու կրկին առաւելութեամբ։

ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲ

21 Յունիս 1890

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ

ԸՍՏ ԵՒՐՈՊԱՅԻՈՅ ԺԱՄ	ՐՈՊԷ		ԸՍՏ ՏԱՅԿԱՅ ԺԱՄ	ՐՈՊԷ
8	30	Գուսմ. Եէնիգ. Սամամ. Եէնիգ. Հեդիվայր.	12	45
9	30	» » »	1	45
11	30	» » »	3	45
1	30	» » »	5	45
2	30	» » »	6	45

Վերոյիշեալ 5 կառախումբերէն զատ, 18 կառախումբք եւս կան, որք Կ. Պոլսէն մինչեւ Եէսի-Գուլէ միայն կ'երթան սոյն կայարաններն հանդիսելով։ Դարձը Եէսի-Գուլէէն է։

ՎԱՍԵՄ. ՏԸ ԶՈՒՆԴ ԱՍՊԵՏԻՆ

ՄԷԿ ՆՈՐ ԲԱՐԻՔԸ

Քսանէ աւելի տարիներէ ի վեր է որ Վասեմ. տը Զունդ Ասպետն իւր Ողբացեալ տիկնոջ հետ կը բնակէր ի Պէօյիւքտէրէ, և Զունդեան ծովեզերեայ պերճաշուք ապարանքն՝ եթէ աղգային և օտաբազգի առաջնակարգ ընտանեաց քաջ ծանօթ էր իրրեւ տեղի ընկերական հաճոյալի հաւաքմանց եւ տիպար-սրահ հիւրամեծար վայելչաճաշակ ընդունելութեան, անոր դուռն ե՛ւս առաւել ծանօթ էր գիւղին աղքատաց և տառապելոց՝ որք միշտ բաց կը գտնէին զայն, և, ե՛րբ և ի՛նչ խնդրելու համար որ դիմէին հոն, ետ կը դառնային մի՛շտ մխիթարուած, երբեք ձեռնունայն։

Եկեղեցւոյն պնակն ու վարժատան գանձնակն անոնց նպաստով կը պարբերէր, և չքաւոր աղքատին տնակն ալ՝ Ասպետուհւոյն նախաձեռնութեամբ բացուած հանգանակութիւնէն՝ իւր ձմրան փայտն և ածուխը կ'ակնկալէր ու կ'ընդունէր։—Ուստի և, մեծահոգի Նեկտար տը Զունդ տիկնոջ մահուան առթիւ զգացուած և արտայայտուած դրէթէ հանրային սգոյն մէջ՝ մեծագոյն և անկեղծագոյն բաժինն ունեցան Պէօյիւքտէրէցիք, մա՛նաւանդ երբ տեսան որ, ինչ ինչ պարագայից բերմամբ, ողբացեալ Ասպետուհւոյն ածիւնն՝ իրենց համատիպ դերեզմանատան մէջ, իրենց սիրելի ննջեցելոց քով ամփոփելու յետին մխիթարութիւնն ալ երկինք զրկաւ իրենց։

Բայց ահա աղնուասիրտ Ասպետն, որ Հաւատոյ և Ողորմութեան մէջ կ'որոնէ միայն իւր խորասոց սրտին սփոփանքն և բարեգործութեամբ ու կրօնական հաստատութեանց նպաստելով կ'ուզէ յաւերժացնել իւր անդուդական կենակցին յիշատակն, այս անգամ, Պէօյիւքտէրէի մէջ կառուցանել մտադրուած Ազգ. երկսեռ վարժարանի մը շինութեան ի նպաստ 100 օսմ. ոսկւոյ գումար մը յանձնած է առ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետն Էդնաեան Կարապետ էֆէնտի։

Վասեմ. Ասպետին Պէօյիւքտէրէցւոց ըրած սոյն բարիքն հրապարակելով, չենք ուզեր շնորհակալութեան շատաբանութիւններ հիւսել աստ, գիտնալով որ՝ ինչպէս բարիք գործելու նոյնպէս ալ դովեստ և շնորհակալութիւն լսելու ի վաղուց վարժուած՝ Վասեմ. Ա. տը Զունդ իւր նիւթական տրոց փոխարէն կ'զդայ և կը վայելէ հոգեկան ցնծութիւն ու վայելք մ'ա՛նքան քաղցր և ա՛նքան ազնիւ՝ որ ո՛չ մէկ դրիչ, ո՛չ մէկ բառ չեն կրնար հայթայթել իրեն։

Պէօյիւքտէրցիք աղօթք և օրհնութիւն պիտի նուիրեն ի յիշատակ ողբացեալ Ասպետուհւոյն, և երկարկեանք ու մխիթարութիւն պիտի մաղթեն Վասեմ. տը Զունդ Ասպետին, յառաջիկայ կիւրակէ, 24 յունիս, յոլովմամբ դիւղին Ս. Հռիփսիմեանց եկեղեցւոյն մէջ քարոզիչ Արժ. Տ. Գաբրիել Ծ. Վ. Ձէվահիրճեան, յատուկ Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ ի հանդիստ հոգւոյ Նեկտար տը Զունդ Տիկնոջ։ Ա.

ՊՈՆՏՈՍԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Գ.

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ Ի ՊԱԹՈՒՄ

ՊԱԹՈՒՄ, 13 յունիս

Զորեքշաբթի

Առանց վարանման կարելի է ըսել թէ շատ քիչ պատահած է ի մեզ որ ննջեցեալ մը իւր մահուան անկողնէն մինչեւ ի դերեզման փոխադրուած պահուն արժանանայ այնքա՛ն հոգեհանգստեան պաշտօններու որքան եղան բարեբեղուկատակ Սանասարեանի համար։ Բէռ-Լաչէզի գերեզմանատան ու Մարսիլիոյ կայարանին մէջ կատարուած ազօթքներէն, և Պոլսոյ, Կիրասունի ու Տրապիզոնի նաւահանգիստներու մէջ կատարուած պաշտամունքներէն յետոյ, կարգն եկած էր Պաթումի։ Այսպէս աւելի մեծանգնդէս էր, արարողութիւնն, և այժմէն կը գուշակուի թէ յուղարկաւորութեան հանդէսն որ պիտի կատարուի ի Թիֆլիզ, եւս առաւել մեծաշուք պիտի ըլլայ։

Երէկ, երեքշաբթի, 12 յունիս, ե. բեկոյեան դէմ Պաթումի նաւահանգիստը մտաւ Մաշ շոգենաւը։ Տեղւոյն հայոց հոգեւոր հովիւը՝ Տ. Կոստանդին քահանայ՝ շոգենաւ գալով բարի գալուստ մաղթեց Դեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազանին որուն աշակերտած է երբեմն Խալիպեան վարժարանին մէջ ի Թէոդոսիա։ Ն. Դերապատուութիւնն իւր երկու աշխարհական ուղեկիցներով առաջնորդուեցաւ քաղաքին առաջնակարգ պանդոկներէ մին։ Մինչեւ կէս օր Պաթումի ազգայինք, ծանօթք և անծանօթք փութացին ներկայանալ կրօն. ժողովոյ Դեր. Ատենապետին և իրենց խնդակցութիւնն յայտնել անոր ներկայութեանն համար։ Երէկ գիշերուան կառախումբով Թիֆլիզէն ատ հասաւ բժիշկ Լեւոն Տիգրանեանց, քեռորդի աղա Մկրտիչ Սանասարեանի։ Իսկ Պ. Կարապետ Եղեանց, կտակակատարն և մտերիմն հանգուցեալին, դեռ մինչև երէկ Թիֆլիզ հասած չէր Բեռդսպուրկէն։ Անցողակի կարելի է ըսել թէ աղա Սանասարեանց իւր կտակաւ հարիւր հազար բուբլի թողած է բժիշկ Տիգրանեանցին։

Այսօր, միջօրէին, տեղի ունեցաւ հանգուցեալ բարերարի մարմնոյն յեկեղեցի փոխադրման հանդէսը։ Այս արարողութեան համար որոշեալ ժամէն քիչ առաջ դադաղն հանուելով շոգենաւէն, ծովեզրին մօտ բարձրաւանդակի մը վրայ դրուած էր, խուռն բազմութենէ շրջապատեալ։ Այնտեղ թափօր կազմուելով, դադաղը դրուեցաւ պլոտէի (մեռելակիր կառք) մէջ։ Ըստ տեղական սովորութեան, Խորէն Արքեպիսկոպոս որ կը նախագահէր հանդիսին՝ կ'ընթանար կարմիր ամպհովանիի մը տակէն զոր բարձրեալ կը տանէին չորս տղայք։ Տ. Կոստանդին հայրն և իր փոխանորդ քահանայն դպրաց հետ մեռելական աղօթքները կ'երգէին։ Թափօրին առջեւէն կ'ընթանային երկու բէյնաթլ կամ ոստիկանութեան սպայ։ Ցուղարկաւորաց բազմութիւնը կը կազմէին Պաթումի հայ հասարակութեան առաջնակարգ մասը, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ կաթոլիկ հայեր, վրացի զինուորականք, ոստիճանաւորք և հասարակ ժողովուրդ, և այլ օտարազգեաց բազմութիւն։ Թափօրն յառաջանալով Նաշրէթ-Պէյէն (ծովեզերք), անցաւ «Լորիս Մէլիքօֆ» պողոտայէն որ քաղաքին գլխաւոր փողոցներէ մին է։ Գետինը դալար ոստերու տերևներ սըփռուած էին ու դագաղը ծածկուած էր փարիզէն, Մարսիլիայէն ու Կ. Պոլսէն նուիրուած պսակներով։ Կրօնական արարողութեանց պահուն երկիւղածութիւնը ժողովրդեան համար հարկեցուցիչ պայման է այս երկրի մէջ, այնպէս որ մինչեւ եկեղեցի տանող ճամբուն երկու կողմը դռնուած վաճառատունք և կրպակք, ո՛չ միայն Հայոց, այլ եւ օտարաց ու մինչեւ իսկ Հրէից, թափօրի պահուն փակուած էին ոստիկանական կարգադրութեամբ։ Իսկ ժողովուրդն առանց բացառութեան գլխարաց էր ամէն ուրեք։

Եկեղեցւոյ պարիզին մէջ դադաղը կառքէն հանուելով, բարձրաւանդակի մը վրայ դրուեցաւ, և հոն՝ Պաթումի ծխական դպրոցի աւագ ուսուցիչ Պ. Յովսէփ Տէր Պետրոսեան դրաւոր ճառ մը արտասանեց, ուսկից կը քաղեմ կենսագրական մասն։

Հանգուցեալ Մկրտիչ Սարգսեան Սանասարեանցը ծնուել է 1818 թ. ապրիլի 10ին, Թիֆլիզում։ վախճանուեց անցեալ մայիսի 19ին Փարիզում, 72 տարեկան հասակում։ Թոռն է Գէորգ աղա Արծրունու որ գաղթել է Տաճկաստանի Վան քաղաքից Թիֆլիզ, 1812 թուին։ Իւր սկզբնական կրթութիւնը հանգուցեալն ստացել է Ներսիսեան դպրոցում։ Հօր մահուան պատճառաւ չկարողանալով շարունակել բարձրագոյն ուսում, 1835 թուին մտնում է զինուորական ծառայութեան մէջ, Մինգրելեան եգերների գունդն՝ իւնկերի աստիճանով։ 1845 թուին թողնում է ծառայութիւնը պատպօրուչիկի աստիճանով և վարձատրւում է թոշակով։

Գէորգ աղա Արծրունին մահուանից յետոյ, անցնում է Պետերպուրգ և այնտեղ է հաստատւում։ Հասակով երիտասարդ, ոգւով եռանդուն, բնութեամբ բարի, Մկրտիչը շուտով մայրաքաղաքի հասարակութեան, մանաւանդ ֆինանսական շրջաններում ձեռք է բերում աչքի ընկնող դիրք։ 1889 թ. «Կավկազ եւ Մերկուրից» շոգենաւային ընկերութիւնը հանդիսաւոր կերպով տօնեց իր տիրկտորութեան 25 ամեայ ծառայութիւնը, նաւերից մէկը անուանելով Մ. Սանասարեան։ 1888 թուին Պետերբուրգի հայ հասարակութիւնը և ուսանողութիւնը տօնեց հանգուցեալի 70 ամեակը, եւ նուիրեց նրան մի ուղերձ՝ շքեղ պահարանի մէջ։ Իսկ այսօր, Բաթումի Հայերիս վիճակուած է հանգուցեալի տխուր յուղարկաւորութիւնը կատարել։

Աւագ-ուսուցիչը ապա թուեց Կարնոյ Սանասարեան վարժարանին ազգին ընձեռած օգուտներն եւ հանդիստ մաղթեց մեծ բարեգործին ոսկերաց։

Իրմէ յետոյ յառաջ անցաւ վրացի ազնուական Ակաքի Մերեթելի որ յուղեալ շեշտերով դամբանական մը արտասանեց, վրացի ժողովրդեան ցաւն յայտնելով հայ ազգին կրած կորստեանն համար։ Եռանդուն և համակրալից խօսքեր կը պարունակէր իր ճառ։ (Մերեթելի նախկին խմբագիրն է վրացերէն Տրօէպօ լրագրին, հմուտ անձ մըն է և կարեւոր ուսումնասիրութիւններ կատարած է հայերէն լեզուի մասին զոր կը հասկնայ։ Ինքն էր որ ներկայ գտնուեցաւ Պ. Գրիգոր Արծրունիք յորելեանի հանդիսին)։

Վրացի ազնուականին դամբանախօսութենէն յետոյ, դագաղը փոխադրուեցաւ յեկեղեցի, որ փայտաշէն մատուռ մըն է ու նեղ կուգայ յուղարկաւորաց բազմութիւնը պարունակելու։ Հոգեհանդիսաեան աղօթքները կարդացուեցան ու Նար-Պէյ Սրբազան հակիրճ դամբանական մը խօսեցաւ։ Ապա, ժողովրդեան խնդրանօք, բացուեցաւ հանդուցելոյն երեսն, և յուղարկաւորք մի առ մի գնացին տեսնել զայն երկիւղածութեամբ։ Կովկասու Հայոց բարեգործական ընկերութեան Պաթումի վարչութիւնը՝ իւր նախագահին, Պ. Առաքել Սարուխանեանի ձեռամբ թարմ ծաղիկներէ կազմեալ գեղեցիկ պսակ մը դրաւ հանգուցելոյն դադաղին վրայ, Մեծ Բարեբոյժ Մկրտիչ Սանասարեանցին Կ. Բ. Ը. Պ. Վ. յիշատակարանաւ մը որ դրուած էր պսակաւ ժապաւէնի վրայ։ Այդ պսակ եւս, միւսներուն հետ, պիտի տարուի ի Թիֆլիզ։

Եկեղեցական արարողութեանց աւարտելէն յետոյ, յուղարկաւորաց ընտրեալ դաւը Տ. Կոստանդին քահանային բնակարանը գնացին Նար-Պէյ Սրբազանի հետ տեսակցելու. հոն էր նաեւ վրացի ազնուականը որ յայտնեց թէ մեծ բարդաւորութիւն կը համարէր իրեն տեսակցելով բարձրատիճան հայ եկեղեցականի մը հետ ուրուն դործերն ու անունը այնքա՛ն կարդացած էր եւրոպական լրագրաց մէջ։

Ցուղարկաւորաց ցրուելէն յետոյ, Տ. Կոստանդին քահանայն սեղան մը տուաւ ի պատիւ իւր հիւրերուն։

Իրիկուան կողմ, Նար-Պէյ Սրբազան այցելութեան գնաց Պաթումի օսմ. հիւպատոս Սէֆատ պէյի։

* * *

Վաղը, հինգշաբթի, միջօրէի կառախումբով Թիֆլիզ կը փոխադրուի Սանասարեանի մարմինը։ Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի, 17 յունիս, և հանգուցելոյն մարմինը պիտի ամփոփուի Վանքի Մայր Եկեղեցին։ Առ այս պէտք եղած հրամանը խնդրուած ու ստացուած է արդէն Վեհ. Հայրապետէն։

Պաթումի մէջ կատարուած արարողութեանց նկարագիրը կարելի չէ վերջացնել, առանց դոհունակութիւն յայտնելու Խառն ժողովոյ կատարած ընտրութեան համար՝ յանձին Կրօն. ժողովոյ Դեր. Ատենապետին, որ այլազան ազդութեանց կեդրոն եղող այս քաղաքի մէջ պատկառանք ազդեց ամենուն և տեղացի հայ ժողովրդեան պատիւ բերաւ յայս օտարաց։

Ցուղարկաւորութեան ու թաղման հանդէսներէն յետոյ, Խորէն Սրբազան Թիֆլիզէն էջմիածին կ'ուղեւորի։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

Ց. Գ.—Պաթումի քաղաքի նկարագրին ու Հայոց վրայ ծանօթութիւններ առանձին յօդուածով։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ԿՏԱԿԻ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄՆԱՑՈՒՆ

ՑԱՆՁ ՆԱԽԴՊԴՈՎՈՅ

Ի Հանդիսի «Սահակ-Մեսրոպեան»

Մրցանակաբաշխութեան

Ի 21 ՅՈՒՆԻՍԻ 1890

Ըստ իմաստնախոհ կտակի բարկիշատակ Յովսեփայ Իզմիրեանց, այսօր Դ. Տարեշրջանն է Գրական Հանդիսին, որ կը կատարուի ամէն տարի այն նշանաւոր օրն՝ յորում կը տօնէ մեր Հայաստանեայց Սուրբ Եկեղեցին երանաշնորհ և բազմարդիւն թարգմանչաց ՍԱՀԱԿԱՑ ԵՒ ՄԵՍՐՈՊԱՑ Ցիշատակաց տօնը։

Այս տարի սոյն կտակի գործադիր Յանձնաժողովոյս ներկայացած են հետեւեալ երկասիրութիւնք.

1. Մովսէս Խորենացւոյ Հայկեան պատմութիւն, աշխարհաբար թարգմանեց եւ լուսաբանեց Խորէն Ծ. վարդապետ Ստեփանէ, տպեալ ի Ս. Պետերբուրգ 1889։

2. Փաւստոս Բուզանդի պատմ. վրայ Քննական Աշխատութիւն Ե. Մ. տպ. Վիեննա 1890։

3. Բացատրութիւն Աւետարանին Մատթէոսի. աշխատասիրեաց Վահան Քհ. Շահունեանց տպ. ի Շուշի 1890։

4. Անգիր դպրութիւն ի Հայս եւ Առակաբանութիւն, ձեռագիր, գործ Վահան վարդապետ Տէր Մինասեանի։

5. Ընտրողութիւն Հայկաբանութեան, գործ Վահունւոյ, ձեռագիր, անցեալ տարիէն եկած։

Յանձնաժողովս, ըստ իւր կանոնի, այս գործերն յանձնեց պատուարժան Քննիչներու, որպէս զի նոցա քննադատութեան համեմատ գնահատելով գրոց արժանիքը՝ ըստ այնմ լինի և պարգեւաբաշխութիւն, ի բաց առեալ «Բացատրութիւն Մատթէի Աւետարանին» գործը՝ որ լոկ կրօնական և աստուածաբանական գործ մը լինելով բարեյիշատակ կտակարարին սկզբանց համաձայն չէր կարելի մրցանակի դնել։

Նոյնպէս յիշատակեալ Ընդարձակ-Հայկաբանութիւն գործը, որ յետաձգեցաւ դալ տարւոյ Հանդիսին, Հեղինակին հետ բանակցութեան պէտք տեսնելով. Միւսներէն «Խորենացւոյ Պատմութեան Թարգմանութիւնը» յանձնուեցաւ գերաշնորհ Տ. Եղիշէ Ծ. Վարդապետի Դուրեան ի Պարիզակ, որ հետեւեալ խոհուն քննադատութիւնն յուղարկած է առ Յանձնաժողովս, որոյ ընթերցումն երկար լինելով՝ դըլխաւոր մասերէն մի քանին միայն կ'ընթեռնումք։ (*)

Փաւստոս Բիւզանդի Քննութիւնն, յանձնուեցաւ Դեր. Տ. Սուքիաս վարդապետի Պարոնեան ի Մանչէսթէր, որոյ դրութենէն կը քաղեմք հետեւեալ մասերն։ (*)

Նոյնպէս Անգիր դպրութեան կամ Առակաբանութեան գործը յանձնուեցաւ ազգային գրագէտներէն Մեծ. Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեանին, որոյ տեսութեանց գլխաւոր հատուածներն կ'ընթեռնումք։ (*)

Յանձնաժողովս իւր վերջին նստին, որ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պարիարք Հօր տեղի ունեցաւ, մի առ մի կարդալով սոյն երեք գործոց վերայ եկած տեղեկագիրներն, նախ եւ առաջ իւր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ հրապարակաւ քննչաց անաչառ դիտողութեանց և ուշադիր քննադատութեանց։

Յանձնաժողովս, ինչպէս առթի ունեցած է յայտնել նախորդ մրցանակաբաշխութեանց մէջ, չանգիր է միշտ քաջալեր գտնուիլ՝ հանձայն կտակի արժանայիշատակ բարերարին բաղձանաց, ազգային գրականութեան. այս մտօք ու յառաջադրութեամբ մրցանակէ բաժին հանել չզլացաւ ասկէ առաջ ներկայացեալ երկասիրութեանց ու միայն գոհացաւ դիտել տալով՝ թէ ինչպէս արդոյ քննիչք տարուէ տարի աւելի խստապահանջ կը դտնուէին, նմանապէս Յանձնաժողովս ալ հարկադրուած է սպասել և յուսալ աւելի կատարեալ ու խնամքով պատրաստուած աշխատութեանց, եւ ըստ այնմ նուիրել մրցանակն։

Դժուարութեանց շարքին մէջ մէկն ալ եղած է և է որ, մրցանակ չստացող հեղինակք սովորութիւն կ'ունենան յետոյ քննչաց դէմ ելնելու, նորա արտայայտած կարծեաց համար, մինչդեռ մեր եւ ընդհանուրին սպասածն է որ քննիչներն ամենայն անաչառութեամբ իրենց քննութեան արդիւնքը հաղորդեն յանձնաժողովոյս։ Ահա այս կրկին տեսութեամբ ստեղուած ենք որոշել յառաջիկայ մրցանակահանդիսից մէջ Մեծ քննչաց առնուններն չը յայտնել, իսկ այս տարի իրենց յատուկ արտօնութեամբն է որ կը ծանօթացնենք նոցա անուանքն։

Սոյն տեղեկագիրներէ դիւրին է իմաստասիրել թէ այս տարի և ո՛չ մին ի սոցին աշխատութեանց իրաւունք ստացած է մրցանակին։ այլ որովհետև Մովսէս Խորենացւոյ գործը բաւական մեծ աշխատութիւն մի է, ոչ եթէ թարգմանութիւնն՝ այլ ընդարձակ ծանօթագրութիւնքն, որ մեր պատմահօր վրայ եղած ազգային եւ եւրոպական գիտնականաց տեսութիւնքն ի մի հաւաքելով՝ բանասիրաց առջեւ կը ներկայացունէ, վասն որոյ արժան համարեցաւ մրցանակի մէկ մասին, այսինքն քսան օսմ. ոսկւոյ պարգևին։

Այս ներկայելով պատուարժան հանդիսականացդ, կը յուսամք որ գալ տարի բարեբաղդութիւնք կ'ունենանք ամփոփել մրցանակի արժանի աւելի ընտիր աշխատասիրութեանց ներկայացման։

Կը խնդրեմք, Ամեն. Ս. Տէր, որ օրհնէք բարեիշատակ բարերարին անունն և յիշատակը, որ սիրելի և յարգելի եղած է ամէն դրասէր Հայոց։

ՊԱՏԿԵՐ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ

Ահա կ'անցնի դարձեալ։ Այսպէս ամէն երեկոյ, վերջալուսի ժամանակ, կը դառնայ ի տուն, յանուրեն առած նկանակ մը հացի, գլուխն հակած ի հող, կիսոտ ծնօրգաւ հագիւ կրելով անարիւն անմարմին իրանն. ոսկերոտի մը դալկոտ մարմով պատատուած, կմախք մարդկեղէն որ դեռ կը կենդ ոգի, կը ծծէ շունչ՝ ոչ լիաթոք անհուն մթնոլորտէն յոր կը լուծուի տակաւ իւր էութիւնն, Ծծմբի չղով կարծես տժգունած է դէմքը. նուազկոտ բիբերն՝ առկայծեալ կանթեղաց նման՝ կը պլպլան գոգցես խառնոշացեալ ականջեղաց մէջ. արտեւանանց մաշկին վրայ նուրբ երակաց կապուտակ գիծերը կը տեսնուին որոշ. ծնօտք կը ցցուին երկուստեք համարեա թէ ամենեղին մերկ ի մսոյ. այս չկայ գըրեթէ բնաւ. կծկուած շրթանց մէջէն կ'երեւին մերթ սպիտակ ատամանց կրկին շարքը՝ չոր ու անհիւթ ինտաց վրայ սեպացեալ. դունչն ի վայր կախուած են անյարիր մորուաց թելերն՝ աղաղուն տերեւոց պէս որ հագիւ կը զարգարեն արմատախիլ բունն։ Ծոնշութիւն կը զգայ ամէն քայլի, մինչեւ թուել թէ պիտի նըուաղի անդէն, պիտի չիջանի ի սպառ. կը հազայ չոր ու ցամաք կոկորդէն. խաչափողը կը հնչէ, ջրմաբարի արձագանգ կարծես կուտայ ի խորոց։ Ինքն համակ կը նմանի մեղրամոմի. կը փառի, կը հալի, և մերթ է ի սպառուած։

Առանց դառնալու յաչ եւ յահեակ, առանց ուշ դնելու մանրիկ մանկտւոյն որ կը խաղան կը ճառուռեն առ դուրս տանց, կամ դեռատի սիրուն աղջկանց որ զոյգ զոյգ կ'երթեւեկեն ի փողոցի, կ'անցնի կ'երթայ նա իւր ճանապարհն։ Ուր ուրեմն գիշերոյ սեւ ստուերաց հետ, կը մտնէ ի տուն, ուր կը սպասեն նմա երկու սիրուն զաւակունք, երկուքն ալ աղջիկ, մին տասնամեայ եւ միւսն իւր ութ ամայ։ Մայր չունին. անդրանիկն հագիւ կը յիշէ իւր մայրիկն, զորմէ ոչ եւս կը կարծէ թէ պիտի գայ. գիտէ միայն թէ գնացած է յերկինս։

* * *

Նեղ եւ ժանտահոտ փողոցի մը մէջ է տունն յորում կը բնակի հէք մարդն իւր զաւակօք, գետնայարկի մէկ սենեկին մէջ փողոցի վրայ, զոր վարձած է քսան դահեկանի։ Իւր քեռին, մանկանց մօրաքոյրն, երբեմն երբեմն կը հոգայ օրերց. ինքն ալ աղքատիկ մարդու կին է, զաւակաց մայր, բնակեալ գիւղին հեռաւոր մէկ թաղին մէջ. բայց կ'այցելէ յաճախ, և սերտիւ խընամ կը տանի անոք մանկանց։ Կը զգայ թէ իւր քեռայրն այսօր կայ, վաղիւ չկայ. արուեստիւ ձկնորս՝ անկարող պիտի լինի ընդ հուպ թիավարելու. իսկ՝ կը սսկայ բարի կինը խորհելով՝ թէ ի՛նչ վախճան պիտի ունենան դժբախտ մանկունք, երբ որբանան և ի հօրէ։

Հայրն և երկու զաւակունք կը նստին ի սեղան, ուշ ժամանակ, երբ մութն արդէն պատած է։ Կանթեղին աղօտ լուսով հազիւ կը տեսնես բռնագրօսիկ ժպիտն որ, նսեմաստուեր ամպոց մէջ ճառագայթող փայլակնց պէս, կը թռչտի կիսակենդան հօր շրթանց վրայ, երբ անմեղ մանկունք, անգիտակ չար ժամուն որ չէ հեռի, կը խօսակցին զուարթութեամբ։ Երկու ժամ յետոյ կանթեղն մարած է. երեքն ալ ննջեն ի նմին սենեկի. ձայն չկայ. միայն կը լսես մերթ չոր հազի մը շչուկ, որ չ'ընդհատիր ցայգն ի բուն։

* * *

Օր մը, չորեքշաբթի առաւօտ, արշալոյսն հագիւ ծագած, անձրեւայոյզ փոթորկալից օդով, դուրս կ'ելնէ հայրն, երբ դեռ կը ննջէին իւր զաւակունք։ Ա. բաղաքայլ կ'ընթանայ դէպի ծովեզր, ուր ոակայն իւր արուեստակից ձկնորսաց հետ ի զո՛ւր կը սպասէ պեաց հանդարտութեան. ինքն անսուաղ է, և բնաւ ստակ չկայ քսակին մէջ. տունն ալ հաց չունին, գիտէ. կը սպասէ ու կը սպասէ, կը հազայ ու կը հազայ. ծովն խաղաղելու երեւոյթ չունի. կ'արձանանայ անդ ժամերով. իւր արուեստակիցք արդէն իսկ հեռացած են՝ նոյն օր չունելով յոյս որսորդութեան. ձկնորսաց հացն զլացած են տարերք. բոլորովին առանձին մնացած է ծովափանց վրայ, կծու հողմոյն դէմ որ կը գոռայ և կ'ամբոխէ ծովն։ Ցանկարծ սեւ խորհուրդ մը կը ծագի իւր մտաց մէջ. կը շարժի դէպ յառաջ, հառաչանք մը կ'արձակէ ի խորոց. ոչ եւս կը զգայ անձին. երկու քայլ մնացած է իւր և անդընդոց մէջ. պիտի նետուի. քայլ մը միայն... երբ զոյգ մը հրեշտակք կը կանգնին իւր դէմը. կը սարսռայ, յետս յետս կ'ընկրկի. զաւակունք պատկերացած են իւր աչաց հանդէպ. բոլոր մարմնին հոգի դարձած կը դողայ. անհնարին զիրկ մը կը յուզէ կը տագնապէ իւր միտքը. կը լքանի, կը նուազի, և աչերն յերկինս ամբարձած կը մրմնջէ դառնագին. Փա՛ռք քեզ, Աստուած, յաղագս ամենայնի, Տէր, փա՛ռք քեզ...։ Ց. Գ.

(*) Քննչաց քննադատութիւններն հետագայեան պիտի հրատարակենք Աբեւելի մէջ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ Ց. ՊԷՅԱԶԵԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ա. Տարի

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեփոխեալ ըստ ծրագրոյ և յանձնարարութեան Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ Ազգային Կեդր. Վարչութեան։

Ի ՊԷՏՍ

Դ. Դասու Ազգ. Նախակրթարանաց

282 ԳԻՆ 2 ԴԱՀԵԿԱՆ 15—30

Կը գտնուի ամէն հայ գրավաճառաց քով

Ն. ԴԱԼՖՅԱՆԵԱՆ ԵՒ Լ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷԻՑ

Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու Թաշ խան, Թիւ 4, պահականոցին Ցիշդ Դիմացը

Սոյն նոր հաստատուած Մթերանոցին մէջ կը գտնուին քիմական, դեղագործական և անասնաբուժական ամէն տեսակ նիւթեր, քաուչուկ զանազան գործիքներ, ընտիր հին քօնեաք, բժշկական գինիներ եւ եւ։

Վարժարանաց քիմական աշխատանոցի (laboratoire) համար, ապակեայ ամէն տեսակ գործիքներ, analyseի համար յատկապէս բերել տրուած քիմական մաքուր նիւթեր ևս կը գտնուին։ ըստ յանձնարարութեան Բնական պատմութեան ամէն ճիւղին վերաբերեալ իրական նմոյշներու հաւաքածոյներ ևս բերել կը տրուին։ Մօնբէլիէի հողագործական Ուսումնարանէն վկայեալ հողագործ Նշան էֆ. Գալֆայեան պատրաստ է միշտ, սոյն առարկայից գործածման համար, պէտք եղած բերանացի բացատրութիւնները տալ ամենայն սիրով։ Վարժարանաց Տեսչութիւնք և ուսանողք խիստ գոհ պիտի լինին մեզ դիմելով։

Դեղօրէից թարմութիւնն, գներու չափաւորութիւնն և ուղղուած յանձնարարութեանց փութով և ամբողջովին կատարումն, խիստ գնահատելի ըրած են արդէն սոյն նոր հաստատութիւնն։ Կը հրաւիրուին տեղացի և գաւառացի դեղագործք, դիմել մեր մթերանոցն և անձամբ հաստատել այդ առաւելութիւններն։

Գաւառներէն առնուած փոքրաքանակ յանձնարարութեանց համար օսմանեան նամակադրոշմ ևս կ'ընդունուի։

480 6—24

ՏՕԲԹՈՐ ՏԱՏՈՒՐ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՄԱՍՆԱԳԻՏ

ԱԿԱՆՋԻ, ԿՈՆՈՐԴԻ, ԲԵՐԱՆԻ ԵՒ ՔԹԻ

Հիւանդութեանց

ՎԿԱՅԵԱԼ, Փարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի նշանաւոր մասնագէտ դասատուներէ, ՓՈՐՁԱՌՈՒ Եւրոպիոյ երեւելի հիւանդանոցներու մէջ ունեցած աշխատասիրութեամբ։

ԽՈՐԽՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Բերա—կէս օրէն մինչեւ ժամ 9, իւր բնակարանը, Բերա, Մեծ փողոց Թիւ 414, Սանթա Մարիայի դիմաց։

Պոլիս— ժամ 9½էն Պահչէ Գաբու, Աւէլքեան դեղարան.

Երկուշաբթի, Բերա և հինգշաբթի Պոլիս՝ ազքատաց ձրի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000 **"ՖԻՆԻՔՍ"** Հիմնեալ ի Լընտըն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերաց Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալ ուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ. 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

6

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 11

ԳՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծագանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

11

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

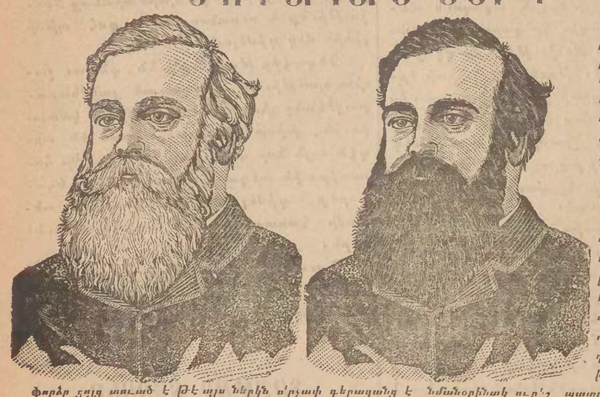

Նոր գիւտ մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՊ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բաղկացեալ միայն սրմատներու և խոտերու հիւթէ։ Պակտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ի՛րչպէս գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենն բնական երեւոյթը տալ և ամենեն ուշադիր դիտողն ի դերեւ հանել։ կը կասեցուցնէ հերոց տկլոմը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մարթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Աւելորդ երեսներէ գործածելէ առաջ և փորձ քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցուցնել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը ոչնչանայ։ Բոլոր մազերը մէկ չոլլայով, ամանը մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Ան գամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածելը։ Նոյն եղանակը գործածելու է մրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք կայ գլուխը լուալ գործողութիւնէն առաջ կամ ետքը։ Մրուտ գիսերն և ձեռները լուալ ի գործուելութիւն դնան. եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութիւնէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը աւելով. ապա գլուխն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած աղդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս.

ԿԵՂԾԵԼԻՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԻ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐՈՅ, Վ.ոյժատ, պահպանողին քով, կայսրան Ղալաթիա Շեչլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 6

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱԻԷՏ ՆԻԻԹԵՐ

ՔՐԱՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ՊՈՆՏ ՍՏՐ. ԼՈՆՏՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԷ ԺՈՒԱՅՕ ՏԸ ԼԱ ԳՈՒԻՈՆ, Նոր աքանչելի հոտ
ՔՐԱՊ ԷՔԼ ՊԼՈՍՍՈՄ, վարդի խնձորենւոյ ծաղկիկ
ՋԱՐԻՆԱ, Ռուսական գոգոնոյշ հոտ
ՀՈՒԱՅԻ ԼԻԼԱՔ, ճերմակ եղեւանի
ԳՈՒԻԼՈՒԻԹԻՍ, Նարկիզակ
ԲԱՅՍՄՍ ՎԻՕԼԷԹ, Հեշտաբոյր
ԱԼՖՈՒՏԼԻ, ՕՐՔԻՏԻԱ, ՁԻԲՔ, Լէն.
ՀՈՒԱՅՏ ԷԼԻՈՏՐՈՊ

ԷՍ. ՊՈՒՔԷ
ՀՈՐԻ ԳԼԷՊ
ՕԲՈԲՈՆԱՔՍ
ՎԻՕԼԻԴ
ԻՎԱՆԿՈՒԼԱՆԿ
ՄԻԼՖԼԷՕՌ
ՁԵՐՄԱԿ ՎԱՐԴ ԼԷՆ.

«Քրապ էքլ Պլոսսմնի առթիւ, Լոնտոնի Քաւրը լրագրը կ'ըսէ. «Եղանակին ամենեն նորելուկ հոտերէն գեղազանց կը համարինք Քրապ էքլ Պլոսսմը, Լոնտոնի Քրաւուն ընկերութեան. կը ծախսուի թագի ձեւով խիտեր ունեցող չիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են.

ԼԱՎԱՆՏԸՐ ՍԱՂԴՍ, անգլիական աղեր լուանալոյով — «Վայելուչ նորելուկ արդուզարդի սեղանի համար. Լաւանալի գերբնութիւր անուշահոտութիւն։ Եթէ չիշը մէկ քանի վայրկեան բաց թողուս, սենեակին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ։» Այսպէս կ'ըսէ Լոնտոնի «Տիկնանց Լրագիրը»։ Գերազանց պայման մը է ընդդէմ գլխու ցաւերու, հոգնութիւի և ելն։ Լաւ ծախուի թագի ձեւով խիտեր ունեցող կանաչ չիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են։

ՕԲԱԼԻՆ, փոշի։ Տիկին Ատալինա Բադդի կը գրէ. «Գոհութեամբ կ'ըսեմ թէ ձեր Օբալինը շատ գերազանց կը գտնեմ. մարթին վրայ կը թողուս շատ հաճելի տպաւորութիւն մը։

ԱՏԵԼԻՆԱ ԲԱԴԴԻ»

ՆՈՒՐԲ ՕՃԱՌՆԵՐ վայրի խնձորի ծաղիկներով Սամն Զարինա, Սամն Լիլա Պլան, Սամն Ռոզ Անկլէզ, վիլլէդ անկլէզ։ Անգլիական Քրիսնեի ջուր, Անգլիական լավանդայի ջուր, Քրայտ Քրէմ և այլն։

Մեծաբանակ և փոքրաչանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով. Մ. ԷՄՈՒՆՏՆ ԳԱՐՈՒԱՆ Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ.ոյմատ. պահպանողին քով՝ կայսրան Ղալաթիա-Շեչլիի Թրամուէյից, 95 և 67 70

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՌԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիայէ և Բոմբէյ ֆռանքով կանոնաւորապէս բեռնող

Մարսելիա երթալիք յառաջիկայ չոգենաւնէ Մէնդրէյն որ պիտի մեկնի յուլիս 8ին։
Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 300 ֆրանք
Բ. » 220 »

Ուղղակի և արագ ապահովագրեալ

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւշլուք Միլլէթ
371 Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14

ՔԻԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բռնէ Լիվերբուլ և Արէ-Լէյց ֆռանք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գանտենիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4535
Սերմիա	7391	Սամարիա	2874
Ուրանիա	7268	Մարամեան	2403
Բաւարիա	5587	Ագլաս	2393
Սեքսոնիա	5517	Պարսկաստ	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սեթիա	4557	Բալտիկ	2144
Ալէքսա	2143	Թրինիտատ	899
Քեմար	1876	Մորոգգօ	1855
Շեղոսուրկ	1614		

Kedar չոգենաւը, նաւապետ Սգիֆէնս, ասա հասաւ և անվիճելիապէս Հավռ և կլասկօ պիտի ուղեւորի ուղղակի։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ ֆորթնէյոպարտ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւշլուք Հաղել փաշա խան,
196 Ղալաթիա

ՇՆԶԱՐԳԵԼ

ՍԵՐՏ ԲՈՆՈՒԻԼ ՈՒՂԵՂԻ ՀԱՐԲՈՒԹԻՒ

Նոյն հետայն կը հանդարտին, կը բժշկուին ԼԸՎԱՍԵՔՈՒԻ ԹՈՂՎԱԿԱՆԵՐՈՎ. Լրջասէրներ անուանը պահանջել տուփին վրայ (3 ֆրանք)։ Կեդրոնատեղի Դեղ. ՌՈՊԻՔԷ, 23, Մոնէ փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Մեկէրէ և ընկ., դեղավաճառք, և ամէն լաւ դեղարաններ. 90

NEVRALGIES ՁՂԱՅԱՒ ԱՆԿԱՐԳ, ՍԱՍՄՈՒՔՍԻ ԹԻԹԻՔ, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին ՏՈՔԹՈՐ ՖՐՈՆԵԼԻԻ ԱՆԳԻՆԷՎԱԼԱՖԻՔ դեղահատներով։ Տուփը 3 ֆր.—Պահանջել Գործարանատեղոյ Մթութեան դրոշմը։ Կեդրոնատեղի՝ Դեղ. ՌՈՊԻՔԷ, 23, Մոնէ փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Մեկէրէ և ընկ., դեղավաճառք, և ամէն լաւ դեղարաններ. 90

ՄԱԴԴՈՆԻ

ԿԻՍԱՀԻՊԼԸՐ

ՀԱՆԳԻՍՑԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ՁՈՒԱՐԱՐ ԸՄԽԼԻ

Հաղորդ, խռչտիպի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնաբարեալ։

Հայնրիխ Մադդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 47

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Եբրէ-եկ. Ամբլէյ, Կ. Պոլսոյ և Օրեսայի ֆռանք

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔԼԸՆԴ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալքան	3200
Անթէլօ	3000	Կալիկօ	5500	Բանտեր	1700
Աւսոլլո	5500	Կիրանս	2200	Բլարիս	1500
Արկօ	300	Կոզզ	1800	Բոլը	1000
Արիսդրա	4000	Կրօնոս	2200	Բուրիդ	2800
Պասանս	3000	Լիբրօ	2000	Բրիալթա	4400
Պորտոլիս	2200	Լիտալկօ	3000	Բրնալդ	3200
Պրամ	2000	Լիմոս	7000	Բոլը	3000
Պրիֆալ	8800	Լումպեր	1200	Բոմեր	3500
Գէլբը	26'0	Մարկ	5000	Բոզարիս	3500
Գալիբաս	2500	Ճիւնս	2300	Պարէնս	4000
Գամէ	2100	Քէլսս	2000	Պանդիսկօ	8200
Գաղտ	2000	Թալլինս	4200	Պարֆօ	2000
Գօմս	2700	Թօվնս	2200	Պիլմիս	2000
Զիբակս	5000	Լէս	2000	Սօրնոս	4800
Դիլս	4500	Լիբանթ	4500	Թ. Ռուբլն	3000
Գոլդրաստ	8400	Լիմբրնս	3000	Թուրոս	1200
Տիդս	2500	Մարմ	1500	Թալիոս	2800
Տօմինս	800	Մարբէկս	4300	Թորբիսս	900
Տուրս	4100	Մարդէլլը	6500	Ուրպինս	5000
Տրաբզ	2600	Միլս	2000	Վալթուրս	5000
Էսպնամ	00	Մուրինս	3100	Եէտս	3600
Էյսոբաստ	3000	Նէլս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանս	3000	Տիֆոյնքրս	200
Տրամ	2600	Օմէլլը	5000	Ճրմկս	200
Ֆալբան	800	Սգրանս	4500	Զէրս	140
Ֆիլոս	700	Օգէս	2000	Քօսքիթս	120
Լիմբրլը Մոնարք					8000
Բրրթիրն Մոնարք					8000
Լիդիրն Մոնարք					8100

Օրէկը չոգենաւը, նաւապետ Մքնտի, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն սատ հասած է։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՆ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւշլուք Միլլէթ
6 խան, Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչիսթրէյնի ֆռանք զօրենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսորգիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէբթիս	3000
Սէսոդրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոդիս	800
Մակտալա	3250	Օրինտա	800
Մարիթիս	3250	Սէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ.
Ռէթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
181 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ,

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻՋԻԿՕ—ՅԷՆԳՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻՋԻԿՕ—ՋԷՆԳՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	Առաւօտ												Իրիկուն											
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Կ. Պոլիս	6	30	7	...	7	30	7	50	8	30	9	...	9	30	10	...	10	30	11	...	11	30	12	...
Գումրգապու	6	39	7	9	7	39	8	8	8	39	9	9	9	39	10	9	10	39	11	9	11	39	12	9
Էյէնի—գապու	6	43	7	13	7	43	...	8	43	9	13	9	43	10	13	10	43	11	13	11	43	12	13	
Տաուտ փաշա	...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...	
Սամատիա	6	49	7	19	7	48	...	8	49	9	18	9	49	10	19	10	49	11	18	11	49	12	19	
Էյէսի—գուլէ	6	54	7	23	8	1	8	22	8	54	9	21	9	54	10	25	10	54	11	21	11	54	12	22
Պաղրիգեպ	7	9	7	33	8	12	8	39	9	6	...		10	5	10	35	11	6	...	...	12	6	...	
Ալ Մարէնգանս	7	18	...		8	21	8	52	9	15	...		...		...		11	15	...	...	12	17	...	
Քիւշլուք Ջէք.	...		...		...		9	2	...		...		...		...		...		...		12	25	...	

	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	Իրիկուն											
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Կ. Պոլիս	1	30	2	...	2	30	3	...	4	...	4	30
Գումրգապու	1	39	2	9	2	39	3	9	4	9	4	39
Էյէնի—գապու	1	43	2	13	2	43	3	13	4	13	4	42
Տաուտ փաշա	...		...		...		...		...		...	
Սամատիա	1	49	2	18	2	49	3	19	4	19	4	47
Էյէսի—գուլէ	1	54	2	21	2	54	3	23	4	23	4	54
Պաղրիգեպ	2	6	...		3	5	3	36	4	35	5	5
Ալ Մարէնգանս	2	15	...		...		3	45	...		...	
Քիւշլուք Ջէք.	...		...		...		...		...		...	

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27
	Առաւօտ											
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւշլուք Ջէք.	...	6	50	...		...		...		...		...
Ալ Մարէնգանս	6	30	7	...		8	...	8	30	...		...
Պաղրիգեպ	6	40	7	10	7	40	8	11	8	40	...	
Էյէսի—գուլէ	6	52	7	22	7	51	8	23	8	52	9	26
Սամատիա	6	56	7	26	...		8	26	8	56	9	29
Տաուտ փաշա	...		...		...		...		...		...	
Էյէնի—գապու	7	2	7	32	...		8	32	9	2	9	34
Գումրգապու	7	8	7	38	7	59	8	38	9	8	9	38
Կ. Պոլիս	7	16	7	46	8	7	8	46	9	16	9	46

	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	51	49
	Իրիկուն											
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւշլուք Ջէք.	1	20	...		...		...		...		...	
Ալ Մարէնգանս	1	30	...		...		...		...		...	
Պաղրիգեպ	1	40	...		2	40	3	10	4	10	4	40
Էյէսի—գուլէ	1	53	2	26	2	53	3	24	4	24	4	53
Սամատիա	1	28	1	57	2	29	2	57	3	28	4	28
Տաուտ փաշա	...		...		...		...		...		...	
Էյէնի—գապու	1	34	2	3	2	34	3	3	3	34	4	34
Գումրգապու	1	38	2	8	2	38	3	8	3	38	4	38
Կ. Պոլիս	1	46	2	16	2	46	3	16	3	46	4	46

ՔԻԻՋԻԿՕ—ՋԷՆԳՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	Առաւօտ												Իրիկուն											
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւշլուք Ջէք.	...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...	
Ալ Մարէնգանս	6	30	7	...		8	...	8	30	...		...		...		...		...		...		...		
Պաղրիգեպ	6	40	7	10	7	40	8	11	8	40	...		9	40	10	10	10	40	...		11	40	...	
Էյէսի—գուլէ	6	52	7	22	7	51	8	23	8	52	9	26	9	53	10	24	10	53	11	26	11	53	1	24
Սամատիա	6	56	7	26	...		8	26	8	56	9	29	9	57	10	28	10	57	11	29	11	57	1	28
Տաուտ փաշա	...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...	
Էյէնի—գապու	7	2	7	32	...		8	32	9	2	9	34	10	3	10	34	11	3	11	34	12	3	1	34
Գումրգապու	7	8	7	38	7	59	8	38	9	8	9	38	10	8	10	38	11	8	11	38	12	8	1	38
Կ. Պոլիս	7	16	7	46	8	7	8	46	9	16	9	46	10	16	10	46	11	16	11	46	12	16	1	46

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27
	Առաւօտ											
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւշլուք Ջէք.	...	6	50	...		...		...		...		...
Ալ Մարէնգանս	6	30	7	...		8	...	8	30	...		...
Պաղրիգեպ	6	40	7	10	7	40	8	11	8	40	...	
Էյէսի—գուլէ	6	52	7	22	7	51	8	23	8	52	9	26
Սամատիա	6	56	7	26	...		8	26	8	56	9	29
Տաուտ փաշա	...		...		...		...		...		...	
Էյէնի—գապու	7	2	7	32	...		8	32	9	2	9	34
Գումրգապու	7	8	7	38	7	59	8	38	9	8	9	38
Կ. Պոլիս	7	16	7	46	8	7	8	46	9	16	9	46

	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	51	49
	Իրիկուն											
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւշլուք Ջէք.	1	20	...		...		...		...		...	
Ալ Մարէնգանս	1	30	...		...		...		...		...	
Պաղրիգեպ	1	40	...		2	40	3	10	4	10	4	40
Էյէսի—գուլէ	1	53	2	26	2	53	3	24	4	24	4	53
Սամատիա	1	57	2	29	2	57	3	28	4	28	4	57
Տաուտ փաշա	...		...		...		...		...		...	
Էյէնի—գապու	2	3	2	34	3	3	3	34	4	34	5	3
Գումրգապու	2	8	2	38	3	8	3	38	4	38	5	8
Կ. Պոլիս	2	16	2	46	3	16	3	46	4	46	5	16

Փոքր ծրարներն անխարիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մարմարիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչև բանող կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. մինչ կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վագոններ։

196

ԳԱՂԱՐԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյուք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն՝ որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմեռն եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պէլճիական ընտրելու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բոլոր գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար տանէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսագրեստք, բալիք, ջրոսկ, թաշկինակ, սեղանի պլնոյթք, չալիկ, չալկինկեր, ռասմանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդ զարդ նեաներ, ուեւեցած է ուրիշ տեսակ